CĂTĂLIN RĂDULESCU

INCOGNITO

SEMĂNĂTORUL
Editura online - decembrie 2010

I N C O G N I T O

C U P R I N S

1.	Sonet în iambi funebrii	**Pag. 3**
2.	I n c o g n i t o	**Pag. 12**
3.	Rădăcinile nu sunt dulci	**Pag. 20**
4.	Pedeapsa basileilor	**Pag. 39**
5.	Inimă de dulgher	**Pag. 50**

SONET ÎN IAMBI FUNEBRII

Personajele:

- ***Ion Berzovian*** → băiat harnic dar zdrobitor de inimi şi idealuri.
- ***Tovarăşa Săftița*** → *vestală în templul igienei, insuficient înțeleasă de colectivitate.*
- ***Î. F. C. P.*** → Întreprinderea de Fasonat Cuie şi Piroane.
- ***I. E. S. S. M.*** → Institutul Enciclopedic de Studii pentu Salubrizare Mintală.
- ***Colegi, cunoştințe, colaboratori, alte persoane de bun-simț.***

1.Referințe la obiect

«Cu privire la adresa dumneavoastră nr.263/63 prin care ne solicitați relații asupra aspectelor fizico-psiho-moral-sociale referitoare la tovarăşul Berzovian Ion, avem de spus următoarele:

Tovarăşul Berzovian Ion s-a născut la data de 29 august 1932 în oraşul B., din părinți A. şi D.

Este salariat al **Întreprinderii de Fasonat Cuie şi Piroane** *din anul 1949; necăsătorit, nu are copii; În Întreprindere deține funcția de economist principal din anul 1953.*

Tovarăşul Berzovian Ion este de sex b ă r b ă t e s c, un metru şaptezeci şi cinci încălțat – unul şaptezeci şi patru descălțat, 43 şi trei sutimi la pantofi, 44 şi o zecime la bocanci. Semn distinctiv – un neg între omoplați.

Ca tip temperamental, corespunde Zodiei Fecioarei, zodie n e c o r e s p u n -z ă t o a r e sexului bărbătesc. De cele mai mori introvertit, nu-şi manifestă intens reacțiile afective, fiind înclinat spre interiorizare, nu s-a integrat vieții de grup, zdrobind nu o dată inimi sensibile şi gingaşe. În ciuda tipului temperamental, denotă o ciudată rezistență la stările de încordare şi suprasolicitare, s f i d a r e care a iritat nu o dată persoane responsabile şi cu bun-simț din întreprindere.

Totuşi hipersensibil(bleg), „meticulos, migălos, conştiincios...” („prostuț” în față – „tâmpit” şi „fraier” în spate), „...dispune de procese afective

durabile.."(fanatism), „...neîncrezător în propriile-i forțe (ce v-am spus noi?!), ..."dispune de reactivitate redusă"(mai ales la „prostuț").

În concordanță cu cele arătate mai sus este un om slab, molâu, fără nerv şi inițiativă, pe tot parcursul anului în care suntem nesolicitînd nici măcar o învoire, fie ea şi nejustificataă. Accceptă uşor şi deseori sarcini de serviciu ale restanțierilor, noi urmărind personal reacțiile-i anormale în astfel de cazuri. Într-o zi a acceptat toate dosarele nerezolvate de la cele şase mese de lucru ale încăperii în care lucrează. Hârtiile au fost rezolvate corect şi operativ până a doua zi (!), lichidându-se asfel restanțelepe trei luni. Ca pedeapsă, pentru lipsa de interes cu care tratează colectivitatea (colegii, care plecaseră la meci), nu i s-a acordat învoire pentru acea zi.

Intreoversiunea caracteristică semnului zodiacal îl îndeamnă la introspecție, analiza propriului **eu,** *proiectarea anumitor sentimente spre trecut(misoenism), pe care ar dori să-l redreseze.*

Se observă aşadar o stagnare, o stagnare nesănătoasă pentru propria-i persoană şi chiar şi pentru Întreprindere, incapacitatea de înnoire şi reînnoire individuală, atracția pentru abstractul suspect, nerenunțatarea la principii perimate şi c o n d a m n a t e d e i s t o r i e.

Dorind să-l pună la încercare, colegul de masă a lipsit o săptămână întreagă, răstimp în care cazul în discuție a preluat operațiile executate de tovarăşul de muncă, fiind astfel obligat să părăsească Întreprinderea în fiecare seară la orele 23:30; s-au luat măsuri aspre, care vor servi de exemplu, tovarăşul Berzovian Ion fiind sancționat prin mustrare şi penalizare 5% sin salariu, pentru consum nejustificat de energie electrică peste orele de program. Dovedeşte însă o fire deosebit de refractară, căci a continuat să rămână peste orele de program şi în alte dăți când situația „a impus-o." Penalizările din salariu au crescut proporțional cu gravitatea şi intensitatea faptei, însă fără rezultat, aceasta demonstrând fără îndoială şi o capacitate mai redusă de recepționare şi judecată decât colegii săi.

Referitor la introversiunea şi fuga de relațiile cu oamenii, avem de adus critici severe tovarăşului Berzovian Ion, critici pe cre nu le putem ascunde de dumneavoastră. Cu cea mai suverană sfidare pentru c o l e g i i d e s e r v i c i u, a adus grave prejudicii morale tovarăşei Săftița, femeia care de ani de zile cu d ă - r u i r e şi d e v o t a m e n t are grijă, prin meticulozitatea şi priceperea ei, ca holurile Administrației nostre să nu fie nicicînd izvor de propagare a bolilor infecțioase, refuzându-i sincerele-i efuziuni sentimentale precum şi cererea în căsătorie. Astfel, tovarăşul Berzovian Ion a fost cât pe ce să intre sub

incidență penală, conform legii care pedepseşte pe cei ce prin comportament sau faptă pot determina suicidul altor persoane. Căci, în noaptea de 13-14 ianuarie a.c., tovarăşa Săftița a încercat să-şi curme – în disperare de cauza – neomeneştile-i suferințe, salvată fiind de la neființă de preponderența decanewtoniană inferioară. Mărturie stă şi astăzi caverna din tavanul sufrageriei tovarăşei, pe care dânsa, cu îndreptățită legitimitate, o va păstra, ca amintire, până la victoria finală ce va încununa de succes lupta ei împotriva nepăsării şi neomeniei (urmând ca partea pecuniară a reparației să fie susținută de cuantumul **pagubelor morale** *pe care subiectul în cauză tocmai le suportă).*

Acestea sunt datele cu care **Î. F. C. P.** *speră să ajute Institutul Dumneavoastră în munca de elucidare asupra subiectului Berzovian Ion.»*

2.„ La punct" o voce discordantă

«B ă i t o v ă r ă ş e l e, da, tu ăl de mă r e d a c t e z i în momentele astea, nu te mai uita şi în stânga şi în dreapta, cu dumneata vorbesc – mă întreb uneori în nopțile-mi de veghe – cum de s-a putut ca **Institutul Enciclopesdic de Studii pentru Salubrizare Mintală** *să încadreze un element dumneata? De asemenea, mă întreb cum de s-a putut ca după atâta timp să nu fii în stare a-ți reveni la normal? Cum de se poate să iei apărarea unui individ atât de periculos pentru sine şi pentru societate? Dacă stau să mă gândesc bine, chiar dumneata ai trebui pus în discuție la* **I. E. S. S. M.,** *da, dumneata, care ai importanta misiune şi sarcină de a da adrese şi citi răspunsurile! Bine că rezolvarea cazurilor nu depinde în e s c l u s i v i t a t e de dumneata! Căci acolo, b ă i t o v ă r ă ş e l e, trebuiesc oameni i n c l u s i v i! Care să nu ierte năravurile rele şi î n v e c h i t e! Da, b ă i t o v ă r ă ş e l e, ai ghicit, sunt unul din acei care cu brațele şi cu mintea au contribuit şi contribuie la evidențierea* **Î. F. C. P.-**ului. *Şi să nu crezi că dacă voi semna cu un p s e u d o a n o n i m a t voi fi mai* puțin *i n c l u s i v! Nu! Voi tăia în carne vie, voi scrie şi voi p u b l i c a, pentru ca oameni ca dumneata să nu mai stea în psturi de răspundere ca cel pe care îl ocupi! Pentru ca indivizi precum tovarăşul Berzovian să nu-şi mai găsească niciodată c o r i f e i ai a p o l o g e t - i s m u l u i! Oameni care înşală colectivitatea din care fac parte, le sfidează şi nu le înțeleg, indivizi care pentru că au şi ei o diplomă-două de facultate acolo fac pe nebunii!! Jos cu ei,* ***la muncă,*** *aşa, să simtă! Nu ca dânsul, că toată ziua fuge prin hală şi apoi se*

întoarce în birou, iar noaptea mai şi doarme, în timp ce eu stau la poartă şi suport pericolele unei a g r e s i u n i a c o n t r o a l e l or. Merge prin hală cică ca să strângă „date despre plan", dar el se duce ca să zdrobească inimile multora dintre tovarăşele noastre de viaţă şi idealuri, pentru ca apoi să se grozăvească cu noile lui z d r o b i r i, motiv pentru care nu are timp să-şi facă treaba la timp şi este nevoit să stea peste program! Am văzut nu o dată lumină în c a r i e r a mea, de la mine, de la poartă! Într-o noapte, a ars tot timpul lumina. Colegii lui realizaseră în ziua aceea o importantă economie, căci plecaseră la meci la ora 12:00 ante-meridian. Numai dânsul a rămas, chipurile, „să muncească", consumând nejustificat energie electrică şi atrăgând sacţiuni asupra lui. Cine este de vină? El? Nu, noi, cei care nu am accelerat la timp procesul de reintegrare şi integrare în colectiv. Vezi aşadar, d r a g ă t o v ă r ă ş e l e, că sunt capabil şi de autocritică.

Cât despre colectiv, acesta trebuie să-l strângă la pieptul său, să lucreze s u- b i e c t i v, eficient, în c o n t r a t i m p cu ceilalţi colegi. Păi să fiu eu în locul dânsului, aş termina treaba pe o zi întreagă într-un sfert de oră. Restul ar fi timpul meu liber, ce interesează pe cineva dacă eu am fost mai h a r n i c? I-am spus şi lui o dată asta, să-l aduc cu picioarele pe pământ, dar m-am trezit eu cu ele în aer. Ce să facem, munca de lămurire cere sacrificii. Dacă nu o ştiai, învaţ-o de la mine, un om cu palmele b ă t ă t o r i t e de muncă!

SEMNAT:

Pseudoanonimatul.»

3. Un colectiv unit

«Tovarăşe lector al **I. E. S. S. M.** :

Suntem un colectiv de oameni ai muncii de la **Î. F. C. P.,** *doritori şi noi - ca toţi oamenii de bine din Întreprindere, de altfel – să vă ajutăm în nobila şi utila dvs. acţiune de investigaţii.*

Noi, tovarăşe lector, suntem colegi apropiaţi ai tovarăşului Berzovian Ion, aşa că suntem poate cei mai îndreptăţiţi în a vă iniţia, în a vă preda A. B. C.*-ul acestui bizar om şi coleg.*

Nu am putea spune că nu munceşte, ba chiar dimpotrivă! Dar noi avem convingerea că nu o face din exces de zel, dintr-un autentic elan al muncii, ci pentru a ne d i s c r e d i t a pe fiecare dintre noi, pentru a ne micşora din v a - l o a r e a r e a l ă în ochii şefilor noştri. Aceste acţiuni nu pot fii constructive,

*căci noi suntem mai mulți şi vorba satrapului: „*Proşti, da' mulți, mulți da' proşti!" *Vedeți, aşadar, că printr-o acțiune de autodistrugere şi – de ce nu? – prin intermediul euforizantelor, îşi măreşte capacitatea de muncă astfel încât, chipurile, ne întrece pe toți. Să recurgem noi la asemenea t r u c u r i şi v i c i i ? Pentru nimic în lume! În toate societățile justițiare şi civilizate aceste procedee pot reprezenta cazuri penale.*

Ce este de făcut? Cum să-l reintegrăm pe tovarăşul nostru de muncă? Cum să-l facem să înțeleagă că aşa cum procedează el nu este bine, că astfel te poți înstrăina de oameni şi chiar de societate?

Nu vrea să adere la fracțiunea sportivă a Întreprinderii noastre **Şurubul Rotitor,** *viața lui spirituală fiind ternă. Sportul întăreşte organismul, dezvoltă curajul, viața de stadion e d u c ă. Zilele trecute a refuzat să meargă în locaşul sus-amintit. A fost penalizat pentru risipă de electricitate? Foarte bine! Să înțeleagă că trăieşte între oameni, iar aceşti oameni trebuie băgați în seamă. Ca tovarăşa Săftița, de pildă, o tovarăşă harnică, ce munceşte peste puterile sale, şi care găseşte şi timpul necesar să răspunsă la toate chemările colectivității, ajutând-o uneori prin sfaturile şi acțiunile ei corespunzătoare.*

*Ce acuzații ar putea tovarăşul Berzovian să ne aducă? Ne-a lucrat nouă? A lucrat Întreprinderii de la care îşi câştigă existența. Şi nu l-a obligat nimeni! Şeful de birou i-a spus într-o doară că bine ar fi dacă s-ar lichida de la sine(subliniem – **de la sine**!)toate micile restanțe acumulate de-a lungul lunilor din cauze obiective. Atât, şi nimic mai mult!*

Dânsul a înțeles greşit aluzia! Ce, dacă cineva i-ar cere să sară în puț, ar face-o? Noi nu credem! Şi în definitiv, dacă nu îi convine locul de muncă, producția are nevoie încă de multe brațe. Câți oameni n e d r e p t p ă ț i ț i poate de soartă nu aşteaptă un loc vacant!

Tovarăşe lector:

Să fie clar: noi nu vrem să ne debarasăm de nimeni, cu atât m a i m u l t de tovarăşul Berzovian, cum la o analiză superficială şi rău-voitoare ar putea înțelege cine ştie ce ins cu principii înguste şi intenții străine de ale noastre. Noi vrem – aşa cum am mai spus-o – să-l r e i n t e g r ă m pe colegul nostru care, v o r b a v o r b e i, s-a rătăcit d e t u r m ă!

Un grup de colegi,
care din î n a l t e
principii doresc să rămână
Anonimi».

4.Femeia cu necazuri

« T o v a r ă ş e:

Sunt o femeie necăjită şi încă tânără, pentru care gloriosul dvs. Institut este singurul reazăm şi i m b l o d. Şi vă scriu, t o v a r ă ş e, cu speranța că mă veți înțelege şi mă veți ajuta cu a j u t o r u l s p i r i t u l u i o m e n e s c a l c a r a c t e r i s t i c i l o r dvs.

Stau câteodată şi plâng, plâng, înmoi cârpa î n c a r e s p ă l c u l o a- r u l în lacrimi, şi spăl, şi plâng, de se aud hohotele pân' la dom' şef care iese afară şi mă întreabă: „Iar plângi, Săftițo?". – „Iară, dom' şef, că ştiți dvs., necazurile e multe, viața puțină, am necazri şi pe interior şi pe exterior." – „Iar ai necazuri?", mă întreabă cu s u a v ă c e r t i t u d i n e în glas care pe alocuri dă c o m p l e z e n ț e de m i l ă. – „Iară, ăl vechi, dom' şef, ştiți dvs. Că ce nu i-o plăcea la mine? De ce nu se uită măcar cu coada ochiului când muncesc în genunchi cu găleata alături, că până şi d-voastră îmi mai mutați câteodată găleata nescăpându-mă din ochi, de, ăştia e şefii buni, care munceşte cot la cot cu subalternii, care pune trudă şi p s i h i c ă în munca lor creatoare." – Şi plâng, şi plâng, până ce lui dom' şef i se rupe inima de mine, şi-mi dă drumu' mai d e v r e m e sau mai t â r z i u, şi uneori face chiar dânsul treaba în locul meu, neuitîndu-se că e ditamai şefu' acolo. Şi pe Ionică al meu o dată l-am rugat să-mi ducă găleata, şi după ce mi-a dus-o o dată, a intrat în birou, că fusese doar până la budă. În seara aia am plâns iar, că i se rupea inima lui dom' şef şi mi-a dat drumu', iar eu m-am dus acasă şi de supărare nici la cănăstița făcută cu vecinu' nu m-am putut concentra. Plângeam, plângeam, şi mă lăsa rece şi coniacul trei stele, şi nici măcar zece țigări nu am putut fuma în seara aceea.

T o v a r ă ş e, cu ce am păcătuit? Cu ce-am greşit eu pe lumea asta să fiu atât de necăjită şi năpăstuită? Ieri mi s-a ars o siguranță şi nu mai am lumină în sufragerie; azi mi s-au spart trei pahare din vitrină; ce să mă fac? Am luat trei zile medical, dar dacă de la culoarele neîngrijite se propagă în birouri o **epidemie de molimă?** *Vai, mă gândesc la dom' şef cum o da el la măturăşi teul cu cârpă, la tovarăşul Berzovian (sufletul meu drag) cum cară găleata uitându-se din spate la dom' şef! Eh, parcă văd că o să mă-ntrebe iar: - „Necazuri-necazuri, tovarăşă Săftița, dar cu planu' ce facem?"- Şi eu o să*

răspund: - „Ei, dom' şef, pentru trei nu e condiţii, trei le îngroşăm în grafic şi trei le dăm dispărute."

Ce să fac, dacă colectivitatea nu mă ajută? Le-am spus de atâtea ori că vreau să lucrez şi eu pe schimbu' doi, că am dimineaţa u n e l e probleme. Ce, nu mă vede ***tov*** *paznic la poartă dacă nu am venit într-o seară? Şi chiar dac-am am lipsit, ce, nu sunt şi eu om? Că doar am şi eu necazurile mele.*

Şi acum, peste toate se suprapune şi ăsta: mi-a căzut şi mie drag un om, şi nici ăla nu se uită la mine. Că eu mă îndrăgostesc mai greu, sunt o fire mai d e f i n i t i v ă. Că nici el nu e căsătorit, ş-am putea fi fericiţi împreună. Ce, dacă are ceva mai multă carte decât mine – o Academie de ani unde se face comerţ şi o facultate unde se intră cu piciorul mâinii cu care scrii (că nu mai mi-aduc aminte cum le zice) trebuie să se ţină băţos? N-am voie să mă simt şi eu fericită cu omul pe care îl iubesc?

Aş putea să fiu o soţie harnică şi atentă, poate chiar o p t i m ă. Toţi oamenii din întreprindere mă ş t i e cât de iubitoare sunt. Aşa.

T o v a r ă ş e:

Dacă în termen de 24 ± 4 ore nu-l determinaţi să îşi schimbe poziţia refractară şi neconstructivă, eu mă sinucid şi apoi declar grevă! Vorba ălora de au făcut lumea acum m i l i o a n e de ani: „ **Mai bine să se distrugă toată această lume, dar să se facă dreptate ultimului P l e b e u !"** ».

5. Obiectivitatea subiectivităţii

« Referitor la răspunsul dat adresei noastre 263/63, vă răspundem şi vă comunicăm măsurile ce se impun în cazul subiectului Berzovian Ion (272/63).

Subiectul Berzovian Ion este într-adevăr, ca tip al temperamentului pur (ideal) în Zodia Fecioarei (zodie n e c o r e s p u n z ă t o a r e sexului bărbătesc), fiind înclinat nu numai spre nevrozism, ci şi spre bigotism şi misticism, de aceea reprezentând un personaj nesigur datorită reacţiilor imprevizibile pe care le poate avea.

Faptul că acceptă – după cum afirmaţi d-voastră – sarcini ce nu-i aparţin, confirmă cele spuse mai sus: acest act de aşa-zis altruism este executat premeditat, pentru ca mai apoi să-şi poată lua învoiri şi concedii în număr nelimitat şi nejustificabil, pentru ca în cele din urmă, datorită exceselor săvârşite în timpul furat muncii creatoare, să-şi ruineze sănătatea pentru ca mai

apoi să solicite pensionare pe caz de boală! Încercarea de inducere în eroare a colectivității trebuie pedepsită aspru, astfel de indivizi îi înveninează viața!

Cu privire la rămânerea peste program, acest obicei trebuie curmat cu fermitate, deoarece indivizii cu reacții imprevizibile, la adăpostul întunericului, sunt capabili de orice, acesta din urmă dându-le curaj. Fuga de relațiile cu oamenii, căutarea singurătății, anxietatea – iată tot atâtea dovezi asupra unui ipotetic trecut neconvenabil, pe care până acum l-a ascuns cu diabolică dibăcie. Se impun cercetări şi traducerea în justiție la nevoie.

MĂSURI NECESAR A FI LUATE DE URGENȚĂ:

- *supravegherea în permanență a subiectului Berzovian Ion, nescăparea din ochi nici o clipă a persoanei sale;*
- *comunicarea de urgnță către* **Institutul Enciclopesdic de Studii pentru Salubrizare Mintală** *o oricăror manifestări ce se pot teoretiza în simptome;*
- *mărirea sarcinilor de serviciu astfel încât ele să nu-l poată obliga a avea motiv de a sta peste orele de program;*
- *controlul asupra tuturor hârtiilor pe care le rezolvă, a indigourilor cu care este nevoit să realizeze eventualele copíi;*
- *analize de laborator asupra tutunului din țigaretele pe care le fumează, sandviciurilor pe care le mănâncă, a cafelei e. t. c.*
- *perchiziționarea de către colectiv – în mod discret – a dulapurilor, sertarelor şi nişelor din masa sa de lucru în vederea reținerii oricărui obiect contondent sau tăios;*
- *prevederea încăperii în care lucrează cu sisteme de alarmă eficace, ale căror difuzoare să fie montate în toate încăperile palierului (toaletele fiind prevăzute şi cu indicatoare luminoase.);*
- *desemnarea unui coleg la 24 ore care în timpul liber să controleze telefonul subiectului discutat şi, într-un grafic de variație, să consemneze orele la care aparatul a fost ocupat;*
- *desemnarea unui coleg în fiecare seară care să-l urmărească de la distanță la parcurgerea drumului spre casă;*
- *despăgubiri materiale plătite de subiectul Berzovian tovarăşei Săftița pentru pagubele spirituale produse;*
- *asimilarea generală a subiectului Berzovian de către colectivitate, în sânul căreia să-şi desfăşoare activitatea util şi constructiv;*

În cazul în care nu se ajunge la nici un rezultat prin nici o metodă, este necesară anunțarea **I. E. S. S. M.**-*ului pentru luarea măsurilor suplimentare ce se impun, pentru ca astfel de cazuri să fie definitiv localizate.*

În încheiere, adresăm mulțumiri **Î. F. C. P.**-*ului pentru concursul dat în depistarea unor elemente negative, sperând totodată că legăturile de colaborare se vor intensifica în folosul păstrării normalității în viața de colectiv, precum şi în folosul cercetărilor ş t i i n ț e i.»*

6. « „ SIC TRANSIT GLORIA MUNDI”...

... colegii, tovarăşa Săftița şi cunoscuții, anunță cu inimile cernite de durere dispariția fulgerătoare a celui ce a fost Ion Berzovian. Coleg bun, om de suflet şi onoare, i u b i t i u b i t o r şi t a n d r u, şi-a pus ani în şir puterea de muncă şi creativitatea în slujba Întreprinderii Noastre. Poate la vremea respectivă nu l-am apreciat suficient, poate nu a fost îndestul răsplătit pentru efortul depus dar, totdeauna s-a bucurat de stima şi aprecierea unanimă a colectivității. A fost în sânul nostru o oază de blândețe şi bunătate, gata oricând să sară în ajutorul oricui, preluând uneori voluntar sarcini împovărătoare. De ce a trebuit să treacă în neființă atât de tânăr? De ce nu şi-a menajat îndeajuns sănătatea? Aici suntem de vină şi noi, care nu am ştiut să-l oprim la timp din eforturile distrugătoare ce-l condamnau sigur. Pe viitor (am tras învățămintele), vom ştii să protejăm m a i b i n e asemenea elemente, în aşa fel încât surplusul de energie să şi-l poată canaliza pe direcții benefice sănătății lor fizico-psihice.

Dar, niciodată nu vom putea fi ostoiți de pierderea grea a celui ce a fost Ion Berzovian, chipul tău ne va rămâne de-a pururi în memorie pentru viitor, ca e x e m p l u de f a p t ă.»

1989

I n c o g n i t o

Era foarte greu de stabilit vreo responsabilitate, având în vedere perioada nedeterminată cronologic pe parcursul căreia se desfăşuraseră evenimentele ce avuseseră un tragic deznodământ. „Evenimentele" este un pic cam mult spus, având în vedere că „acțiunea" propriu-zisă constase din faptul că un om stătuse o vreme relativ îndelungată pe un scaun, fără a se ridica pesemne mult timp de acolo, pentru ca în cele din urmă să se constate că nu se mai poate ridica deloc. Ba chiar că, de fapt, insul nici nu mai exista în carne şi oase. Sau mai bine zis doar în carne.

La funestul rezultat nu se ajunsese brusc. Nu, lucrurile se derulaseră după cum am mai spus pe un interval mai lung de timp, sub ochii şi chiar nasurile de bună seamă sensibile a sute de duzini de călători. Care sfârşiseră prin a considera ca pe ceva făcând parte dintr-un cadru firesc arătarea vag humanoidă înfofolită primăvară-vară-toamnă-iarnă în acelaşi palton, cu acelaşi fular neglijent legat la gât, peisajul având ca terminație eternul fes soios şi strâmb aşezat pe tigvă. Şi încă ceva ce merită reliefat, acest monument era tot timpul plasat pe unul şi acelaşi scaun – anume penultimul din spate, rândul cu uşi.

Dacă n-ar fi fost în aşa măsură de atotduhnitor, pasagerii – mai ales cei cotidieni ai liniei de transport în comun cu pricina – ar fi putut crede că respectiva statuie care amintea vag de un tablou impresionist – este o adăugare ce frizează un nonconformism uşor cinic oferit de Societatea de Transport în Comun, asta în scopul ruperii anodinului, măcar într-un singur vehicul al Societății, cu rezultatul învingerii plictisului şi înveselirii pasagerilor ce ar fi „căzut" să călătorească cu respectivul purtător de pantograf. Ce e drept, călătorii duceau frecvent batistele la nas – asta cei mai intelectuali şi rafinați dintre dânşii care din motive de educație nu concepeau să-şi exprime altfel protestul, cei mai puțin „intelectualizați" exprimându-şi însă prin viu grai frustrarea, câteodată prin sarcasme bine ticluite, dovadă de netăgăduit că autohtonii noştri s-au născut nu numai poeți, ci şi vajnici persiflatori.

Dar ce nu ştiau pasagerii mai mult sau mai puțin fideli ai acelei linii de transport în comun era că, şi după ce noaptea târziu vehiculul trăgea la depou, oamenii de serviciu de acolo obişnuiți ca întreaga societate civilă cu paradigma „ *ciocul mic şi joc de glezne*" – îşi făceau conştiincios datoria de a igieniza incinta respectivului vehicul fără a crâcni vizavi de statuia înfofolită şi situată în permanență pe penultimul scaun de la ultima uşă, din spate. Tăcuți măturau podeaua, după care spălau pereții redându-le astfel albeața, curățând totodată şi însemele graffiti de eventualele pete de praf stratificat, spre a sfârşi la fel de silențios prin spălarea geamurilor atât pe dinafară cât şi pe dinăuntru, excepție făcând doar cel din dreptul arătării. Atât de discreți şi de neclevetitori se dovediseră a fi aceştia, încât ancheta ulterioară nu putuse să demonstreze nici măcar un caz în care angajații însărcinați cu salubrizarea vehiculului să fi avut barem o discuție accidentală la o pauză de țigară referitor la posibila mumie a unui faraon mai obscur ce descinsese din cine ştie ce întâmplare sau glumă de prost-gust din vitrinele securizate ale Luvrului, direct pe una din banchetele de plastic ale unuia din vehiculele Societății de Transport în Comun. O singură dată se produsese o intempestivă şi furioasă grevă a slariaților cu pricina, ca singură revendicare aceştia neavînd vreo mărire de salariu sau acordarea de noi sporuri, nici chiar micşorarea lefurilor cu o pătrime din motive de criză - singura cerere fiind aceea de a li se distribui lunar câte patru perechi de măşti chirurgicale, din acelea din care se găseau la farmacie la un preț nu prea mare, cerere pe care Direcția uimită o aprobă imediat, având în vedere şi că între timp răceala care se propaga de la papagali la om se combinase cu alte tipuri de gripe provenite de la alte orătănii şi nu numai, provocând tot felul de mutații ale vibrionului. Direcției nu-i trecuse nici o clipă prin cap că revendicarea salariaților ar fi putut avea ca scop protejarea de vreo altă năpastă.

Deznodământul venise brusc – vorba Apocalisei – necunoscându-se nici ziua, nici ceasul când avea să se producă. Cetățeanul care într-o zi se urcase gâfâind cu cele două şipci ce erau ca dimensiune cât o treime din incinta vehiculului nu avea să ştie că în acele momente îi era sortit a deveni protagonistul unei pățanii bizaro-funebre. Reuşise numai el ştia cum să scoată din şantierul unde lucra cele două bucăți de lemn pe care le transporta acasă, unde

datorită politicii înțelepte a tuturor guvernelor din ultimile două decenii, gazul metan ajunsese la un preț care îl făcuse să îşi demonteze arzătoarele din sobă doar aşa, din spirit de frondă. Şi pentru că spiritul de frondă nu ține pentru multă vreme de plapumă iar guvernul actual, dovedindu-se inuman, nu îi venise la domiciliu in corpore şi în genunchi spre a-i monta plângând arzătoarele la loc – recursese la soluția cu şipcile, sustrăgându-le dintr-un şantier al cărui cvartal de locuințe mai mult ca sigur după finalizare nu aveau să se vândă prea curând, şi de unde era convins că imediat după terminarea lucrării avea să plece afară fiind dat, şi cu leafa pe cinci luni neplătită.

E, şi acum avea să se producă toată tărăşenia când, după ce intrase răzbit cu un unghi de el inventat pe ultima uşă a mijlocului de transport în comun şi cu paşi târşâiți făcând o parte din pasageri să coboare precipitat pe uşile ce erau încă deschise, ajunsese să delimiteze cu cele două şipci ținute pe umăr nu numai treimea vehiculului – ci şi linia mediană a lățimii acestuia – executând o fatidică mişcare de rotație dreapta de numai câteva grade, atingând uşor ceea ce părea a fi o mumie cu palton jegos şi fes țuguiat ce stătea de cine ştie când pe penultimul loc de la uşa pe unde tocmai intrase. Efectul se făcu imediat simțit, însă nu şi îndată observat de pasageri: paltonul alunecă uşurel precum colanții pe pulpele şi gambele unei dame care pe marginea patului se dezechipează astfel negreşit pentru culcare, dezvelind scheletul neverosimil de alb, în contrast cu amurgul cenuşiu ce pătrundea prin ferestrele de acum îngălate după o zi de preumblare prin oraş; fesul căzu de pe tigvă, dezvăluind în toată splendoarea capul-de-mort care se suținea pe scheletul intact, spătarul plin de desene graffiti alcătuind aparent cadrul suportului de celuloid pe care se poate observa atât de clasicul şi didacticul schelet uman existent în orice laborator de anatomie ce se respectă.

Momentul descoperirii priveliştei nițel cam neobişnuite pentru acel loc a debutat cu țipătul scurt al unei cucoane, urmat de o bufnitură surdă. Pasagerii riverani incidentului au întors alene capul, au observat pasagera albă ca varul întinsă la podea, au aruncat o privire semnificativă priveliştii de pe penultimul scaun de la uşa din spate, apoi iar o ocheadă femeii, de data asta privind-o cu zâmbetul enigmatic care părea să spună – „*Da' slabă de înger mai eşti, tanti!...*"

Apoi au început să se privească unul pe altul, cu un zâmbet de astă dată încurcat, adulmecând suava exhalație a paltonului, melanj între dampful unui articol de îmbrăcăminte îndelung ținut într-un dulap, care cu toată naftalina de prin buzunare tot a fost mâncat de molii – şi veston de soldat târât toată ziua la instrucție prin noroi, care tocmai se îndreaptă în pas de defilare spre cazarmă. Câțiva chiar îşi scoseseră telefoanele mobile privindu-le încurcați, ca şi cum ar fi fost surprinşi de existența în buzunarele lor a acelor articole electronice. Le scoteau şi băgau înapoi în buzunare lustruindu-le astfel ecranul. Unul din dânşii încetă această mişcare browniană, captivat fiind între timp de ultimul joc *en vogue* pe care cu o seară înainte îl descărcase dintr-o rețea de profil.

În stația terminus, se făcu o oarecare îmbulzeală la coborâre, nejustificată de vreo aglomerație din interiorul vehiculului. O dată ajunşi pe cimentul refugiului, pasagerii se risipeau ca mierlele, unii dintre dânşii - din pricina nerăbdării - nemaiaşteptîndu-şi rândul la ieşirea prin grilaj, sărind peste barele de protecție ale pasului spre a se volatiliza neverosimil de repede în amurg. Pasagera care de la ridicarea cortinei şi până atunci rămăsese la orizontală îşi reveni în fire cu doar o clipă înainte ca uşile vehiculului să se închidă spre a intra în secțiunea de stație de unde urma să se umple cu pasageri spre a pleca din nou în cursă. Imediat ajunsă pe refugiu începu să meargă neaşteptat de repede pentru o persoană aflată până nu de mult în semicatalepsie, oprindu-se brusc dar firesc în fața telefonului public portocaliu, ca şi cum gestul acelei staționări ar fi făcut parte dintr-un libret ce se referea la ritualul unei cavalcade. Formă un număr scurt, din trei cifre, având apoi o convorbire pe ton jos. Glasul monoton fu însă brusc întrerupt de tonalitatea de soprană, auzindu-se lămurit: „*Da' de ce vreți să-mi spun numele şi adresa? Reprezentanți ai* ***sistemului ticăloşit!***" După care trânti receptorul în furcă, volatilizându-se la fel de brusc ca ceilalți călători, cu vaga speranță în suflet că camera de filmat din apropiere poate nu funcționa în acel moment.

Momentul sosirii cu vuiet infernal de sirene şi aspect multicolor al girofarurilor **reprezentanților** surprinse în incinta vehiculului doar pe omul cu şipcile care, ajuns la uşa de lângă cabina conductorului, căuta cu disperare să reinventeze spre a putea coborî unghiul pe care îl folosise cu treizeci şi cinci de minute înainte spre a se urca. Scena se

consuma perpendicular pe profilul conductorului care ieşea grăbit pe uşa rezervată numai lui, sprea a se duce în fugă la ghereta unde avea să îi fie trecută în foaia de parcurs ora cursei tocmai consumate. Nu aruncă nici măcar o privire de constatare celui care în acel moment, cu şipcile pe umăr, îşi ispăşea probabil pedepsele pentru greşelile comise într-o viață anterioară, procedând precum într-o povestire **SF** marca Ray Bradbury unde cel damnat pentru comiterea cine ştie cărui lucru neconform cu societatea în care trăia, nu era băgat de nimeni în seamă, orice ar fi făcut - atitudine colectivă provocată de semnul pirogravat pe frunte. Omul cu lemnele era de altfel singurul care habar n-avea de priveliştea inedită ce trona pe penultimul scaun de la uşa din spate. Şi poate nu ar fi ştiut niciodată, ba poate într-un acces de sagacitate ar fi găsit chiar şi unghiul eliberator, dacă în acel moment maşinile instituției abilitate nu ar fi încadrat profesionist vehiculul de transport în comun, aşa încât acesta să nu mai poată pleca de pe loc.

- Uf, bine că până la urmă a apărut cineva! Poate mă ajutați şi pe mine!..., răsuflă uşurat insul când simți de la uşa din mijloc o prezență umană, căreia cu gest nepriceput îi azvârli chipiul de pe țeastă, mişcându-se din ce în ce mai precipitat de perspectiva eliberării.

Cel văduvit de acoperământ nu-şi pierdu cumpătul, ba chiar nici nu se enervă şi, fără a încerca să recupereze imediat obiectul de inventar al statului, privi la şipcile din fața sa care acum pendulau într-o parte şi-ntr-alta. Cu siguranță nu se afla în Frigia, nici măcar în templul lui Iupiter, nici dânsul neputînd fi confundat cu Alexandru Macedon. În plus, problema ce o avea în față nu era constituită din vreo frânghie înnodată temeinic de vreun inimos plugar-monarh Gordius, aşa că nu-şi trase sabia inexistentă din teacă ci, mergând de-a lungul şipcilor începu să le rupă răbdător în secțiuni mici, până când păcăliciul ajuns lângă uşa conductorului reuşi să iasă exhibând un chiuit eliberator. Intantaneu, fragmentele de lemn poposiră lângă rigolă, după care omul statului îşi recuperă calm chipiul, aranjându-şi-l tacticos pe cap.

- Da' ce, le-ai rupt?... E, lasă, aşa, aşa... Oricum trebuia să o fac eu în curte, înainte de a le băga în sobă... Multumesc, băi tată, bă...

Fosta leşinată nu avusese noroc: camera de luat vederi funcționa. Şi fiindcă fusese identificată, după ce negase cu

încăpățânare că ar fi călătorit în acea seară pe acea linie, într-un final recunoscuse totul, din pricina mărturiei celui care captivat de noul joc pe mobil, nu-şi mai băgase – spre deosebire de ceilalți călători – celularul în buzunar:

- Ba ați fost în vehicul, doamnă!... Eu *personal* v-am văzut când ați căzut la podea; ce rost are să negați, aşa nu faceți decât să vă îngreunați situația...

- Aşa e... aşa e..., murmurau ceilalți pasageri ce în zadar reeditaseră povestea cu Olandezul Zburător, blestemul lor fiind aceeaşi cameră ce din nefericire funcționase. – Ascultați-l pe tânăr, este mai bine să recunoaşteți totul, veți primi circumstanțe atenuante, v-o spun eu, care am două diplome în Drept şi un Masterat, se auzi pe post de concizie un glas aparte din mulțime.

În sfârşit convinsă, femeia conchise că numai o mărturisire completă, sinceră, către organe, putea într-adevăr să-i uşureze situația:

- Eu v-am făcut *reprezentanți,* da americanii de ce i-au ținut sclavi atâta amar de vreme pe strămoşii lui Maicăl?..., îşi exhibă ea imputarea cu glas pițigăiat.

- Băi, tată bă, nu-s decât nişte şipci, patronu' mi le-ar fi dat sigur, da' n-a fost în seara asta în şantier ca să i le cer *oficial*, nu-l ştii ce om de zahăr e, ce să-l mai deranjăm, hai s-o rezolvăm între noi...

Se vede că explicația nu-i fu de folos, întrucât a trebuit să ia loc în dubiță alături de fosta leşinată acum trezită de-a binelea şi fostul cărăuş de combustibil lemnos.

- Da' cu mine ce aveți?, se auzi glasul scâncit al conductorului. – Trebuie să plec în cursă, am patru copii, primele douăsprezece curse pentru ei le fac, fiind banii cu care îi hrănesc zilnic. Tocmai am ajuns la a unsprezecea... Să urc *acolo*?... Da' de ce...?, se miră îndreptându-se spre dubița a cărui girofar arunca sclipiri ca de lamă de cuțit, luând într-un târziu loc lângă ceilalți doi suspecți.

O dată cu televiziunile ce ajunseseră în păr la fața locului, sosise şi inevitabilul purtător de cuvânt Davidian Baros care, zâmbind fâstâcit, încerca să se asigure că este în direct:

- Da, se pare că am preluat transmisia, bună seara, stimați telespectatori, vă transmitem de aici de la fața locului un caz ale cărui date în totalitate de astă dată nu vi le putem dezvălui, asigurându-vă

însă că, ca de obicei, instituția noastră îşi va face cu promptitudine datoria, aşa încât sperăm că în cel mai scurt timp vă vom putea transmite concluziile cu toată transparența. Ca prime dezvăluiri, din respect pentru dumneavoastră şi telespectatorii dumneavoastră, putem doar să afirmăm că este posibil ca şipcile să fie cheia problemei...

- Foarte tare! Tare de tot, stimați telespectatori, având în vedere că elementele anunțate a fi cheia misterului sunt material lemnos! Iată-le aici, rog colegii să focalizeze rigola – alo, colegii, se poate rigola? – iar acum ca să ne luăm lefurile, câteva minute din ceea ce vă face să palpați înfrigurați telecomanda – între timp sunați-i pe inamici şi duşmanii de moarte spre a-i felicita scrâşnit că în seara asta nu au fost pasageri în vehiculul ce îl aveți acum în imagine! Alo, regia!...

Între timp, sosise la fața locului suav, cu discreție şi distincție intelectuală inventatorul radiografiilor plaiului aborigen, Papatapapp Ori Ratiocrafiefici. În agitația generală, nici nu fu observat când urcă treptele uşii din spate şi, privind inexpresiv la sheletul fără cortină ce parcă fusese dat uitării, zise dezinteresat, având în vedere că nu se afla prin preajmă nici o cameră de luat vederi, sau vreun microfon care să-i imortalizeze panseurile:

- Mda... în cazul de față, avem de-a face cu ceea ce s-a concretizat în paradigma *excepția care confirmă regula,* dovedindu-ni-se cu puterea exemplului că în existența obişnuită, precum în matematică şi fizică, trebuie lucrat cu nenumărați coeficienți de siguranță; privelişteа ce ni se devoalează acum în fața ochilor nu mai arată ca o dejecție ci ca un schelet, a cărui inimă nu mai are cum să arate ca un cur, întrucât asupra acesteia au acționat de mult factorii naturali de descompunere. În plus scheletul există, anusul, nu, întrucât dacă *funcția crează organul,* şi reciproca este valabilă, având în vedere că cel puțin în ultima parte a vieții, cazul de față nu este suspectibil că ar mai fi avut ce să ingurgiteze pe post de hrană zilnică, fiind deci o rezultantă logică că nu a mai avut nici ce să expectoreze pe post de fecală. De unde şi lipsa anusului.

Şi, zicând toate acestea, coborî alene din vehicul, de abia pe trepte dându-şi seama că îşi ținuse inutil până atunci batista parfumată la nas, întrucât în față avusese doar o privelişte lugubră, nu însă şi urât-mirositoare.

Intempestiv, de după un colț, printre girofaruri şi dubițe, apăru cel al cărui plai fusese radiografiat de cel ce cobora treptele vehiculului cu proba-martor, având arborată distincția unui demnitar ce coboară pe rampa avionului de protocol.

- Unde e, mânca-ți-aş?... Arătați-mi-l, ca să nu fac pe loc o insolență! Păi se poate, mă-nțelegi - cu biştarii pe care îi am de mărunțiş într-un singur buzunar, pot să-i plătesc toate facturile restante pe un an – de ce să se chinuie omu'? Arătați-mi-l numa' – şi pe loc scot magnoții!...

- I-ar fi fost de ajuns măcar un corn pe zi şi un iaurt, amărâtul de el, şi n-ar fi ajuns în starea de decrepitudine în care este acum, zise acru-dezabuzat cel a cărui televiziune revenise iarăşi în directul spectaculos, după pauza tehnologică aducătoare de salarii. – Dar nu vom dezvălui ce marcă de lactate i-ar fi trebuit servite şi nici ce unitate de panificație ar fi trebuit să-i asigure cornul, ca să nu ne trezim la proces cu ei...

- Un corn pe zi!? Numa' unu?! Acum chiar că îmi vine să fac o insolență şi să îți spun că cu teancu' ce-l am în ăstălalt buzunar nu un corn – zece, douăzeci, treizeci de cornuri îi puteam da pe zi, plus o navetă de lapte!... De când zici că stă pe scaunu' ăla? De nouă sute de zile?... I-ai testat cu Carbon13? Ăăă... Păi dom'ne, uite cu jumătate din teancu' ăsta îi dădeam... ăăă... hai, nu o navetă, dar jumate de navetă de lapte plus nişte iaurturi tot îi asiguram pe zi în tot acest interval... de ce l-ați lăsat, dom'ne să sufere, când eu eram cheia problemei? Aaaa – păi mă enervez, nimic, nu vreau să aud nimic – mă-nțelegi – că eu înțeleg să-mi fi ascuns situația dacă eram în campanie electorală, că să nu v-o iau înainte - da' cum mai e mult până la alegeri, că nu degeaba abia au fost, nu vă înțeleg – mă-nțelegi...

Într-un colț, mai aparte, mai retras, un domn distins dar cu o barbă de creştin din primele secole ale prigoanei păgâne dădea cu mâinile împreunate un interviu liniştit, ca o alocuțiune de parastas. Era domnul Agabugle Pardonenii, lider de frunte al Organizației pentru Şuete Sociale:

- Mneee... nici chiar aşa!... Am ajuns parcă într-o buclă temporală, undeva la începuturile erei creştine, când eclerorul a ceea ce aveau să fie mai târziu popoarele „barbare" începeau să irupă neliniştit în istorie. Mneee - ceea ce s-a întâmplat demonstrează lipsa

comunicării între cetățeni, reliefează quasicolapsul către care se îndreaptă infatigabil societatea noastră precum o galaxie atrasă încet şi fatal către gaura neagră în jurul căreia gravita de multă vreme, parcă maledictiv, a egocentrismului feroce, laşității şi neimplicării îndelung şi parcă insistent cultivate de potentați.

Se poate conchide că acel capăt de linie de obicei liniştit avusese o seară într-adevăr zbuciumată; cu excepția celor trei îmbarcați spre a da declarații restul cetățenilor au fost lăsați să plece pe la casele sau boscheții lor, asta din pricina economiilor bugetare de 20 + 25 + 15% = 20% jaf de la gura amărâților, tipice pentru o criză care nu oferea resurse suficiente pentru alocarea de combustibilul necesar camioanelor spre a fi transportat atâta amar de popor. Când ultima dubiță cu luminițe de girofar cu sclipiri de şiş demară în trombă, un ultim protagonist neidentificat dar cu statut de organ rostea cele din urmă cuvinte dintr-un interviu maraton în care promitea că, în numele unei mai bune păstrări a liniştii publice, niciodată unui eventual ins candidat la generosul program „ultima casă" nu i se va mai permite să ajungă în stadiul de descompunere, necum în faza de schelet.

Rădăcinile nu sunt dulci

- monografie ieroglifică -

- microroman -

Era ora unu noaptea precis când Zăhăricuță se sculă la verticală în şezut. – Ce să fie? Luna ajunsese la cumpăna cerului? Nu, asta se întâmplase cu un ceas înainte şi, din câte ştia dânsul, meteodependent nu era. Vreo măsea care rebelă să-şi trimită impulsurile chinuitoare în miez de noapte cu această ocazie? Nici asta nu era, întrucât nu avea nicio carie în gură. – Atunci poate îl muncea gândul despre cum o să-i bage la apă la prima meandră a istoriei pe membrii Societății Diacilor Aborigeni care apreciindu-i scrierile, îl scoseseră din anonimat şi mediul rural oferindu-i mai multe premii şi ajutându-l să se stabilească la oraş, făcuseră din dânsul om? Nu, nu era el genul să gândească cu premeditare, avea să vadă ce e de făcut în domeniu ad-hoc, în chiar momentul când istoria i-ar fi oferit respectiva posibilitate.

Ajuns în papuci, Zăhăricuță începu să străbată alene spațiul modestei sale locuințe, compusă din şase camere în care printre altele se aflau trei şifoniere, două mese florentine precum şi un impozant birou în stil baroc: nimic din ceea îi dezvăluia lumina becurilor din candelabrele cu cristal de Murano nu părea să fie neliniştitor, chiar şi peisajele din cele două tablouri originale aflate pe perete părând să-i surâdă avantajos. Pentru tot restul nopții lăsă candelabrele cu câte douăsprezece lumini aprinse, minus cel din camera unde dormea, Zăhăricuță aşezându-se poponeț pe marginea patului, spre a cugeta în linişte sub pavăza binefăcătoare a clar-obscurului.

... Oare ce putea să semnifice o lumânare apărută într-un vis?...

Dar nu o lumânare mică, precum o feştilă bolnăvicioasă înfiptă între degetele unui defunct!... Nu, era vorba despre o lmânare groasă, depăşind patru centimetri lățime şi cu mult şaisprezece în înălțime, o lumânare zdravănă, sănătoasă, confecționată din ceară adevărată, nu din parafină sau spermanțet, o lumânare robustă deci, împodobită ca de nuntă sau botez!... Ca de botez!... Aha, acum înțelese care ar fi putut fi dezlegarea şaradei onirice – de puțin timp nevasta de cincizeci şi cinci de primăveri a consăteanului său Matrapez cu cinci ani mai în vârstă ca dânsa - născuse!... Da, născuse!... Deşi soțul ei de vreo zece ani crezând-o definitiv repausată în domeniul concupiscenței dăduse în păcatul copiilor (în cel al beției nemaiavînd cum să dea, la vremea aceea având deja o solidă tradiție în domeniu) – carevasăzică născuse! Lucru de mirare ce se răspândise cu viteza şuşanalei în lunga, nu prea larga şi sărmana vale a Moliei, unde se afla şi satul omonim.

Telefonul de ebonită greu ca o piatră de moară sună strident în negura densă a nopții. Era vocea consăteanului Matrapez care telefonându-i de la aparatul din gară, îl vestea că este invitat la botezul ce avea să survină la numai trei săptămâni de la naşterea pruncului.

Gata, misterul lumânării impunătoare din vis se elucidase! Ceea ce nu-i readuse somnul. Luându-şi liber pentru un timp nedefinit de la redacție, plecă spre satul Molia, situat în lunga, nu prea larga şi sărmana vale cu acelaşi nume.

Matrapez făcea parte dintre oamenii cu adevărat sărmani ai aşezării: după o socoteală sumară, îşi dădu seama că nu-şi poate permite să țină pe mâncare şi proviant decât şaizeci de persoane pentru trei zile, nu ca alții, tot săraci, dar care în condiții similare cu ocazii asemănătoare

îşi puteau permite o sindrofie cu acelaşi număr de inşi, dar pe o săptămână!... Ce să-i faci, asta era caracteristica de căpătâi a locuitorilor nu prea largei, şi sărmanei văi a Moliei: precaritatea materială; şi apărătoarele ce le puneau la gurile copiilor nevîrsnici atunci când îşi culegeau viile personale sau ale exploatatorului local, pentru ca aceştia să nu se otrăvească cu chimicalelele contra manei!... Lasă, cugetă Zăhăricuță, doar o meandră să facă Istoria, şi va da el noi valențe chestiei cu *apărotoarele bucale*!...

Până una-alta a doua zi pe la prânzişor Zăhăricuță descinse în ograda cu bucurii a fostului său megieş.

- Salut, vecine, m-ai chemat, am venit cu ocazia fericitului botez că ce auzii – ți-a născut nevasta!... Da' nu pari voios deloc!...

- Eram mai mulțămit dacă-mi făta vaca, că aia puțin îmi păsa dacă prindea vițelul cu boul lu' nea Țogârlan ori cu a' lui moş Ui!...

- Ce spui!...

- Păi de!... păi de!... de-acu'!...

Omul nu apucă să-şi termine vorba. În arie intrase moş Ui.

- Da' grozav se distrează cimotiile lu' matale! îşi răsuci moşul o țigară făcând un semn vag spre dreapta sa. – Jumate îs deja afumați!...

- Păi de, reîncepu omul vorba. Că doar se cinstesc ca dintr-al altuia!... Acu' ce să le fac, oi plăti tot cărciumarului Bogz... O dată îi naşte omului nevasta fără să ştie nici dânsa de ce!...îşi termină omul vorba cu un început de răutate în glas.

- Lasă, nene Matrapez, de udătură mă ocup eu!... sări generos Zăhăricuță. - Am s-o achit eu cârciumarului Bogz... crucea lui de lacheu al exploatatorilor...

Intrară în casă. Pe pat, de-a dreptul pe cergă stătea muierea cu picioarele răşchirate, de parcă tocmai ar fi născut sau s-ar fi pregătit să nască.

- Vezi, începu omul, aşa e obiceiú' ei de când ne-am luat. Şi sunt, hăt, vreo treizeci şi cinci de ani de atunci... de aia, pesemne, mai are trei copii din nu-ş' ce căsătorie anterioară de o noapte – că s-a măritat prima oară la pai'şpe ani, când erau plecați ai ei până în satu' vecin...

- De vină sunt numai condițiile de viață existente din pricina groaznicului regim de exploatare, teoretiză Zăhăricuță, om cu carte, ochind pe mescioara de alături un pui frumos rumenit aflat alături de o carafă cu vin rubiniu.

- Aşa, aşa, că bine le zici tu, giugiucule, zise megieşul Ţogârlan care tocmai intrase în odaie. Mai azi noapte a' lui Cracu era cât pe ce să fie tăiat de trenu' care trece pe lângă casa asta. Căzuse beat mort pe şine – paştele mamilor lor de exploatatori!... Plutonierul Vas l-a sculat de acolo cu doar trei minute înainte să treacă personalu', ş-auzi, i-a mai dat şi un şut în dos, de s-a auzit bufnitura cu tot şuieratul locomotivei – grijania lui de slugoi al ciocoilor!...

- În personalul ăla eram şi eu, făcu Zărhăricuţă cu tonul omului care tocmai a aflat că era cât pe ce să fie părtaş la o omucidere.

- Aşa!?!făcu megieşul. Aşa, carevasăzică, te-ai dat cu ei, Zăhăricuţă, halal să-ţi fie, tu, care erai de-al nostru, Zăhăricuţă!... De-al nostru!...

- Hai, nea Ţogârlan, nu fi şi mata aşa!... De unde era să ştie bietu' om că a' lui Cracu era pe şină?... Că de-ar fi ştiut, alta era socoteala!... da, socoteala...

Intervenţia fusese oportună, căci Zăhăricuţă, cedând ispitei, tocmai văduvise puiul de un copan şi se afla cu el în dinţi, între timp pregătindu-se să-şi toarne şi ceva vin într-o sărăcăcioasă ulcică de pământ.

- Da' nu mai sta, fa, aşa – că doar nu eşti lehuza care tocma' a născut!... Pune-ţi picioarele la un loc, şi fusta peste ele că asta gata, a fost, acu' e deja botezu', dumnezeii cui i-a făcut de exploatatori!

Încet, femeia reveni la poziţia comandată. Acum arăta acceptabil, precum o proaspătă defunctă pusă în copârşeu. Bărbatul o mai ţintui un timp cu privirea. Şi-şi dete drumu:

- *Vidino, Vidino, ce mult m-ai vrăjit tu pe mine – Vidino, Vidino!...*

Cei doi megieşi – Ţogârlan şi Zăhăricuţă – ieşiră din odaie parcă neimpresionaţi de incantaţia ce aducea mai repede a bocet mortuar. Pe poartă tocmai intra Cracu, în starea lui obişnuită, intuind că mai există două cărări pe lângă cea care era de la poartă la prispă.

- Hâc!... venii şi eu... ce mai vestea-povestea cu înmormântarea?...

- Cu botezul, nea Cracu, cu botezul... Se vede treaba că încă nu te-ai dres după zaifetul de azi-noapte... şi zi-i – a îndrăznit să te atingă *lacheul* ăla de plutonier Vas? Dar cum şi-a permis?! Lasă că o să plătească la socoteala istoriei, când lumea va în sfârşit să se schimbe din temelii, aducându-i la putere pe cei ca dumneata!...

- Da... va... grijania lui de burjui... că şi astă vară când am vrut să-mi frig o ciupercă de era să dau foc pădurii mi-a dat una după ceafă, că cică e proprietatea nu ştiu cui... da' să nu mă-ntrebi mai mult, că nu ştiu dacă ciuperca sau pădurea... e proprietatea... hâc!... îşi termină dânsul jalba.

- Eh... oftă cu parapon Zăhăricuță către megieşul Țogârlan, uite ce a făcut exploatarea din oameni!... Lasă, lasă...

Megieşul Țogârlan nu pricepu începutul de sediție din tonul interlocutorului şi, scărpinându-se straşnic pe ceafă, se vedea că o întrebare fundamentală îi stă în gâtlej, care merita să încerce a-i găsi răspuns, mai ales având ocazia să o facă cu un om ca Zăhăricuță, om din popor, ca şi el, chiar dacă cu ceva mai multă carte.

- Auzi, Zăhăricuță, vorbă, auzită de mine ieri pe la apus, pe când beam apă din fântâna de la Răsărit: după mine, a venit imediat să bea un drumeț însetat tare, ce venea dinspre drumul de la Soare-Răsare; şi după ce a băut îndelung, m-a privit o vreme cu multă luare aminte şi, după ce păru că vrea de câteva ori să-şi înghită Măru' lu' Adam, îmi zise: *« - Auzi, bre, eu vin din Soviete şi aş putea să-ți spun multe de pe acolo; ştii tălică care-i diferența între ce e pe la noi, şi ce e pe acolo?»* - Un timp, l-am privit cu gura căscată. Şi după ce mai bău un ciubăr de apă, fiindcă eu nu zisei nimic, zise el: *« - La noi, bre, omu' e exploatat de către om!... acolo, spre deosebire de la noi – e invers!... iar votca mai are şi trei grade în plus... păi bine, bre, atâta revoluție pentru doar trei grade?...»* - După care a plecat în drumu' lui, tot către Soare-Apune, de parcă îl gonea cineva, lăsându-mă cu gura de era să-mi intre o muscă acolo. Popa al nostru Buzgúrlici spune că e un *idealist* care frigându-se la ciorbă, nu o să treacă mult timp după asta şi mintenaş o să sufle cu temei şi în iaurt. – E, ce zici de asta, tu, care eşti om cu carte?...

Zăhăricuță se pregăti să deschidă gura, spre a-şi da unul din răspunsurile-i prefabricate, dar docte. Însă nu apucă.

- Vidino, Vidino, ce mult m-ai vrăjit tu pe mine – Vidino, Vidino!... se auzi de la câțiva metri, de dincolo de prispă. Lui Zăhăricuță îi pieri tot cheful.

Lângă dânsul, apăruse ca din pământ fata de furculiță Evanghelista a fericitului tătic nici el nu ştia cum Matrapez. Nu provenea dintr-o căsătorie anterioară; nici, pare-se, dintr-o legătură ulterioară; atunci, de unde provenea?... La această întrebare n-ar fi putut răspunde

cu exactitate nici Matrapez însuşi, dânsul bălmăjind o dată un răspuns încurcat la o chermeză făcută în cârciuma satului unde spărsese într-o seară toți banii proveniți din simbria luată după culegerea viei exploatatorului din aşezare unde se tocmise singur şi nesilit de nimeni, asta în timp ce jamdarmii împuşcau pe câmp ciorile ce se înmulțiseră peste măsură – ceva în care îndrugase o poveste anacreontică despre marginea căii de fier tocmai montată pe atunci în satul lor şi o noapte fără lună... Interlocutorii nu renunțaseră să-l asculte pe jumate fiind în acel moment la fel de coerenți ca şi naratorul, chestia rămânând în coadă de peşte, la fel de cețoasă ca fumul dens de mahorcă ce înalbăstrise atomosfera localului. - *«- Grijania lor de exploatatori* – conchisese povestitorul la care oricum asistența nu prea mai era atentă – *ei sunt de vină, că au pus calea ferată acolo!... În plus, de ce în noaptea aia nu a fost lună – dumnezeii lor...»*

- Ia zi-i, Zăhăricuță, începu Evanghelista să se tânguie, până acu' aveam *miopie forte* – că aşa au zis medicii de la oraş la care am fost – şi acum nu mai am nimic, văd mai bine ca înainte!... Ce-o fi asta, Zăhăricuță, cum o să trăiesc eu acum de râsu' satului când le-am zis că am ce am, şi acu' nu mai am?... Cum o să trăiesc eu acuma cu ruşinea asta, Zăhăricuță?... Ce-o să mă fac?... Zi-i tu, că eşti acu' om deştept cu carte, de la oraş?...

- Nu ştiu, didă, nu ştiu... grijania lor de exploatatori... încheie şcolitul şoptit printre dinți.

- Păi dacă tu nu ştii, atunci cine să ştie?... 'geaba, carevasăzică, ți-a căzut nasu' printre cărțile alea!... 'geaba, Zăhăricuță, 'geaba!...

Zăhăricuță se uită mai cu luare-aminte la fiica de polonic Evanghelista, cu statutul din certificatul de naştere în ceață. Abia atunci observă noutatea de pe nasul dânsei.

- Da' acolo ce ai? întrebă el cu mirare.

- Unde, acolo? se palpă ea mai jos de pubis.

- Nu, acolo, făcu el nemulțumit, indicându-i zona mediană a feței.

- Unde, aici? înțelese ea în sfârşit. Păi ochelari, mi i-a dat doftorul.

- Ia dă-i jos!

- Să-ți dea Ăl-de-Sus sănătate, Zăhăricuță, acu' văd ca înainte! izbucni fiica de satâr, comutând instantaneu de pe agonie pe extaz. – Aşa, da! Văd ca înainte! N-o să mai fiu de râsu' satului! – Ce-nseamnă omu' cu carte, ai văzut? – e şi oraşu' ăla bun la ceva!...

Şi se repezi să-l pupe. Însă încremeni în următoarea clipă.

- *Vidino, Vidino, ce mult m-ai vrăjit tu pe mine – Vidino, Vidino!...*

- Ha? Ce v-am zis eu că e de înmormântare, hâc!glăsui cu glas dogit Cracu peste care Zăhăricuță era cât pe ce noaptea trecută să dea cu trenul. – N-ați vrut să mă credeți, ş-acu uite!... Hâc!...

- Da' de ce zici că e înmormântare, când noi spuserăm că e botez?se miră Zăhăricuță.

- Am zis şi eu aşa...

Din pricina lui, hârdăul cel mare cu țuică din duzii care îşi dăduseră în totalitate obolul pentru ocazia din acel an, se golise – iar acum fuseseră atacate în forță proviziile strategice ale crâşmei din aşezare.

Cu ochii cât străchinile, fiica de furculiță a proaspătului tătic îşi frânse la moment mâinile.

- Mămucăăă... de ce te-ai dus tu mămucăăă... Mămucăăă, care nici nu m-ai dat cu capu' de perete şi mi-ai băgat aproape cu de-a sila pogonu' meu pe gât ca zestre de măritiş, de m-a luat la bătaie Divlă trei zile şi trei nopți că el n-are ce face cu atâta pământ când crâşma e uite, la doi paşi, colea...

- Taci, fă idioato, că mă-ta de cuțit a născut, n-a murit... ațipise şi ea olecuță şi uite, ai sculat-o!...

Era vajnica mătuşă Supărăț, care venise de asemenea la eveniment şi, neobservată, intrase mai demult în casă.

- Aşa?... i se zvântară într-o clipă lacrimile inexistente fiicei de răzătoare Evanghelista. – Aşa, deci?... A născut, n-a murit... aşa, carevasăzică... se repezi dânsa peste prispă, s-o vadă pe proaspăta mămică.

- *Vidino, Vidino, ce mult m-ai vrăjit tu pe mine – Vidino, Vidino!...* veni de dincolo invocația, precum un ecou.

Moş Ui ieşise de ceva vreme din arie şi acum mângâia toți plopii găsiți în cale, pupând în bot toate potăiile pe care le putea prinde pe uliță. În răstimpuri, lua şi câte o gură de pământ. Nu că nu i-ar fi ajuns gologanii de pe laptele vândut de la cele trei viței din bătătura lui sărmană sau din mierea vândută de la stupii sărăcăcioşi ce-i avea la marginea satului, başca cele două hectare de pământ - nu că n-ar fi avut ce să mănânce aşa, cu curtea plină de orătănii din care îşi putea la

moment pregăti o mâncare, dar aşa era dânsul – atlasofag. Tot din pricina groaznicei exploatări, fireşte.

- Hei, moş Ui, nu ți-ai făcut suma cu țărâna pe ziua de azi?strigă la dânsul mătuşa Supărăț ieşită în poartă cu un colac însiropat în mână, din care în clipa următoare muşcă cu poftă.

- Ha? Tu eşti, Parascovino? A-ia-ia – îți mai aminteşti tu când ai fost ibovnica mea atunci, în noaptea aia fără lună? Da' te credeam moartă de zece ani, de unde apăruşi?

- Parascovina a dat ortu' popii de douăzeci de ani, moşule, te-ai ramolit de tot!...

- Ha? Aşa? Carevasăzică n-ai răposat, mi s-a părut mie, bată-tă să se bată!...

Mătuşa Supărăț dădu din mâini a lehamite şi ar fi zis probabil câteva vorbe tari la adresa cruntului regim de exploatare, dar rămase cu mâna în aer.

- Vidino, Vidino, ce mult m-ai vrăjit tu pe mine – Vidino, Vidino!... De ce măcar la tine nu a fost atunci la calea ferată noapte cu lună?... - Bascrişii lor de lipitori pe trupul poporului...

Nu apucă mătuşa Supărăț să lase mâna în jos, necum să mai muşte o dată din colac – că moş Ui trecu uimitor de repede ulița căutând să revină în ogradă. Mai ales că aici se aflau doi plopi de toată frumusețea. Cu un zâmbet fix şi sticlos pe care nu şi-l abolise nici măcar o clipă în acea zi reintră în arie, înainte ca mătuşa cu pricina să poată avea vreo reacție. Mare îi era probabil consternarea mătuşii căci înainte de asta moşul reuşi să-şi toarne o găleată cu apă pe cap, fără însă să şi bea, că apa nu-i făcea bine şi pe interior. Intrat în ogradă, se apucă să mângâie temeinic trunchiul primului plop. Se opri atâta cât să pupe în bot javra care îl amuşina curioasă. La al doilea plop lucrurile deveniră mai complexe, smulgând de la baza copacului o mână de pământ.

Într-un târziu, reuşi să înghită cernoziomul. Acum privea nedumerit stâlpii de susținere al miniaturalei verande: să-i mângâie, să nu-i mângâie?... Or fi de plop, n-or fi?... Aruncă un ochi pe uşă.

- Aha, aici erai, Parascovino, ce tot spunea a' de la poartă că ai murit anu' trecut? Nu ştie sărmana ce zice!... Deh, ramolismentul... Îți mai aduci aminte?...

- Moş Ui, mata eşti cam obosit şi ai încurcat personagiile: o fi vorba de aceeaşi cale ferată, tot cu noapte fără lună – da' eu sunt Vidina!...

- Vidina?... Da?... eh, aşa o fi... aşa o fi Parascovino... că prea o zici cu foc... Vidina - Vidina deci, aşa, aşa...

- Moş Ui – începu proaspăta mămică cu glas încă calm – îți repet pentru a doua oară că calea ferată o fi fost aceeaşi pentru amândoi, da' luna de după nori a fost alta. Ar fi mai bine să ieşi până nu-mi sare muştaru' şi nu te dau cu capu' de perete, cum n-am dat-o pe fiică-mea de spumieră Evanghelista când i-am dăruit aproape cu forța bucata de pământ ce i se cuvenea!

- Da, mămucăăă, aşa e, de bună ce ai fost că m-ai dăruit la nuntă cu petecuțul meu de pământ, m-a snopit Divlă trei zile şi trei nopți doar gândindu-se că din pricina pământului n-o să mai poată merge aşa des la crâşmă, în plus nici cei douăzeci de franci n-ai vrut să mi-i iei când am făcut actele, de s-a urcat din nou Divlă cu picioarele pe mine când m-a prins cu banii – că de unde-i am – da' eu tot îl iubesc, că fără *miopie forte* pot trăi, dar fără Divlă nu, că...

Moş Ui nu mai apucă să audă şi restul de bocet. Cu zâmbetu-i fix şi sticlos mângâie în sfârşit şi stâlpii de lemn ai verandei, ce-are-a-face că poate nu erau din lemn de plop. Treacă de la dânsul... Când ajunse iar în dreptul primului plop îi văduvi acestuia baza de încă un pumn de loess, pe care îl băgă în gură.

- Rădăcină nu iau, c-o fi amară...

După care, ajungând din nou în fața porții, sub ochii mijiți ai mătuşii Supărăț îşi mai turnă o găleată cu apă în cap, aceasta neavînd efect nici de data asta. În mod excepțional, trase şi o duşcă. De apă.

- De trei luni ai tot luat țărână din acelaşi punct, de la picioarele bietului plop, strigă după dânsul cu zăduf mătuşa Supărăț. - Batăr de tot ai făcut asta, puteai să iei şi tu uniform, din toată aria, ca Doamne fereşte să nu...

Dar nu se mai putu auzi ce *să nu...* căci în acelaşi moment, vorbele aprigei mătuşi fură acoperite de un vuiet foşnitor întrucât, afectat teribil în punctu-i de echilibru, plopul se prăbuşise în cele dun urmă spre a şi-l regăsi, cu ocazia asta făcând zob toți ulucii de gard dinspre Miazănoapte.

- Anafura voastră exploatatori... lasă că o să vedeți voi când lumea se va reînnoi din temelii... o veni şi vremea noastră, boier Gogg, lasă, om

vorbi atunci – încheie dânsa petrecându-l cu privirea pe moş Ui până ce acesta dispăru după cotitura uliței.

- *Vidino, Vidino, ce mult m-ai vrăjit tu pe mine – Vidino, Vidino!...*

Ca din pământ, în fața porții era acum Divlă. Sosise din satul vecin, tăind câmpul. În mâna avea un băț şi un sac. Cum de nu se auziseră copitele calului, pe care îl încălecase la plecare în sărmana-i ogradă? Mătuşa Supărăț încremenise. Divlă descălecă ducându-se ață spre intrarea în casă unde fiica de făcăleț care era şi nevastă-sa nu-şi isprăvise încă bocetul. Reveni de acolo cu sacul plin, în răstimpuri altoindu-l cu bățul, după procedeul pe care îl folosesc mâncătorii de pisici atunci când vor să fezandeze mâța înainte de preparare. Uitând pentru moment de propriile-i necazuri, Matrapez îl urma cu o mină rugătoare, părăsindu-şi lavița de unde în răstimpuri îşi lansa incantațiile, reuşind să mai reducă din numărul de bețe alocate cu generozitate sacului.

- Las-o, bă Divlă, las-o!... Că ce vină are ea că i-a dăruit prin mine boier Gogg bucățica aia de pământ... ş-apoi dacă ştiam c-o să te supere, îi luam cei douăzeci de franci când i-am făcut actele, ca să nu mai aibă atâtea motive de năpastă...

- Lasă, nea Matrapez, că ştiu eu ce fac, că numai din pricina ei am ajuns să beau singur la crâşmă de mă ocolesc toți prietenii acum... în plus, de unde avea douăzeci de firfirici, când lângă casa noastră nici cale ferată nu-i, ca lângă a voastră – grijania mamilor lor de exploatatori!... ş-apoi, eu nici nu pot distinge nopțile cu lună de alea fără lună – atât de mangă îs în fiece noapte – bascrisu' lor de ciocoi!

Şi trânti cu parapon sacul de pământ, dar nu oricum, ci ca pe sacul de cartofi.

- Aşa, Divlă, aşa, bate-mă cât vrei, că eu tot te iubesc, scoase entuziasmată capul la vedere din pânză Evanghelista. – Că fără *miopie forte* pot trăi, da' fără tine, nu – paştele lor de lipitori ai poporului muncitor de la oraş, mai adăugă dânsa aproape de juisare, scoțându-şi de pe nas ochelarii ce acum arătau corespunzător tribulației de mai dinainte.

Tot ca din pământ, apăruseră lângă sac de nu se ştie unde trei matahale. Înalți cât uşa, cei trei erau rodul căsniciei celei dintâi şi de o noapte a fiicei de tel, când în localitate poposise un circ care avea în dotare trei acrobați ca trei stâlpi de telegraf. Miloasă, îi găzduise la dânsa să 'nopteze, mai ales că era singură acasă în acea noapte; rezultaseră din

discuția avută de la egal la egal în acea noapte trei urmaşi-gemeni pe măsură, viitor reazăm de temei la bătrânețe. ... Ceea ce urmă, fu înrudit cu pantomima: Evanghelista ieşi din turbincă, în schimb intră acolo Divlă, fără vreo rezistență sau comentariu. Capacul fu pus pe oală în momentul când sacul luă una, o singură lovitură straşnică şi, fără a se observa vreo reacție prin cutele sale, fu aruncat la oblâncul calului. După care sacu' mai încasă una, calul înțelegând din aceasta că trebuie să o ia la trap, şi cu unul din uriaşi pe dânsul.

- Fire-ați ai ciorilor să fiți!începu să-şi suduie fiica de tirbuşon Evanghelista familia adoptivă care rămânea în urmă. – Din pricina voastră am primit pământu' ca dar de nuntă şi mardeala soră cu moartea că m-a prins Divlă cu carboavle, din pricina voastră pătimeşte Divlă ce pătimeşte acum - să vedem încaltea pe unde o să scoateți cămaşa dacă până acasă pățeşte ceva!

- Ai văzut, boier Gogg, ai văzut?... Ai văzut ce s-a-ntâmplat dacă la nunta de-a doua a Evanghelistei tatăl dumitale a făcut pe generosu' şi i-a dat ața aia de pământ lui Matrapez care la rându-i i-a dat-o zestre miresei – plus douăzeci de franci?!... Lasă, boier Gogg, lasă – ne-ai înzestrat pe noi, i-oi mai înzestra şi pe alții, da' n-o să scapi până la urmă de dreapta judecată a celor cărora le-ai făcut vreun bine în comuna asta!...

În chindia roşiatică, mătuşa Supărăț părea un preot precolumbian ce-şi face incantațiile-i păgâne cu pumnul încleştat spre Vest, cu inima sacrificatului în mână pe post de cupă, al cărei sânge i se prelinge spre coate într-o sinistră libațiune.

- Hai să mergem, spuse Matrapez lui Zăhăricuță, căci ajunseseră între timp în fața porții. Dar nu plecară încă, hipnotizați fiind de alura mătuşii Supărăț care rămase cu pumnul încleştat spre crepusculul de jar până ce discul roşiatic dispăru dincolo de zare.

- Să nu uiți, Zăhăricuță!...murmură abia auzit Matrapez.

- N-am să uit, nea' Matrapez... răspunse la rându-i solemn Zăhăricuță, înfiorat de primele umbre ale înserării.

Merseră cale lungă, până la dealurile din zare, unde Matrapez îşi avea via. Acolo se aşezară amândoi pe un bolovan roşiatic, cu spatele la gard, privind panorama aşezării unde primele luminițe începuseră să scapere timid la geamuri.

- A trebuit bunică-meu să o planteze aici, pentru că aici era singurul loc prielnic pentru aşa ceva. La mama dracului de sat – grijania cui i-a făcut de explatatori nenorociți, încheie uitându-se spre locul unde bănuia că se afla sălaşul boieresc.

- N-am să uit nici asta, nea Matrapez, promise Zăhăricuță cu glas sepulcral megieşului.

- În cazul ăsta dă-mi o țigară.

Zăhăricuță se scormoni o vreme zadarnic prin buzunare. Uitase în sat şi țigările şi chibriturile.

- N-am la mine!

- Cum n-ai la tine!?... Nu-ți zisei acum juma' de ceas în fața porții *să nu uiți*?...

O vreme Zăhăricuță se uită descumpănit când la vecin, când la sat. Undeva, la fruntariile aşezării, se zărea în bătaia lunii pline silueta unei capre ce păştea paşnic pe mini-islazul existent pe taluzul căii ferate.

- Țigările mi s-au isprăvit, chibriturile aşijderea, crâşma de unde am putea cumpăra se află tot la mama dracului în sat – până când cred ei că o să le mai suportăm exploatarea?izbucni Matrapez cu pumnul întins spre capră, cu un aer trădând sediția extremă. – Până când?...

- Stai liniştit, nea Matrapez, păstrează-te, să nu dea peste mata vreun pui de dambla. – Or veni şi vremurile acelea, de înfricoşătoare judecată a istoriei!... Dar până atunci, la judecată, las' că mă cobor eu până la crâşmă-n sat, o să trec şi asta pe listă burjuilor spre achitare la momentul potrivit.

Rămas singur, după ce o vreme priveşte cerul înstelat, Matrapez adoarme. Se făcea în vis că în satul lor nici cale ferată nu exista încă, nici nopți fără lună nu se pomeniseră vreodată pe lume, iar cât despre Vidina, spre izbăvirea lui, nu fusese nicicînd inventată. Atunci de unde venea spre dânsul trenul ăla iute ca săgeata din calea căruia nu avea cum să se ferească, scoțând pe horn un viguros fuior de fum înecăcios?... De unde?...

- Trezeşte-te, nea Matrapez, trezeşte-te!... Şi ia de aici o Regală! îl îmbie Zăhăricuță întinzându-i pachetul cu țigări.

- Ai?... Ce?... Tu ştii că dacă mai întârziai puțin mă călca trenu' – dumnezeii mamilor lor de ciocoi?... Doamne, doamne, ce ți-e şi cu fumatul ăsta, uite că totuşi e bun la ceva!... Nu te mai poate tăia în două personalu', dom' le, şi basta!...

O vreme fumară în linişte. Cam jumătate de pachet împreună, ca să-şi scoată pârleala pentru abstinența de adineauri. În timpul ăsta sporăvăiră pe îndelete, mai ales despre marea judecată a istoriei ce nu putea să mai întârzie cât şi despre cum va arăta lumea cea nouă, primenită din temelii, o lume în tot cazul mai dreaptă şi mai bună în care echitatea îi vor face pe cei cu merite, aşa ca dânşii, să se bucure de mai multă dreptate.

Spre răsărit, cerul începea să se înalbăstrească. Se iveau zorile.

- Am tren la 8:30. Personalul ce mă va duce înapoi, glăsui Zăhăricuță.

- Ce atâta grabă. Mai e până atunci.

După ce cugetă preț de câteva clipe, megieşul Matrapez trase macazul:

- Ar fi poate mai bine să pleci de pe acum. Să fii mai sigur. Mai bine cu trei ore mai devreme, decât cu un minut mai târziu. C-aşa-i la gară. Hai, du-te! Țigările rămân la mine: dă-ncoa şi chibriturile!... încheie o primă lecție de echitate caracteristică probabil lumii noi, ce va să vie.

- Rămâi cu bine, nene Matrapez!... Să ne vedem şi în cirmumstanțe mai fericite!se ridică Zăhăricuță spre a se aşterne la drum.

- Aşa să fie!întări megieşul. Dar nu în *circumstanțe*. – Ai grijă, să nu uiți - să nu-l calci cu trenu' pe megieşul Cracu! Că acum băgai de seamă că se face mangă şi ziua, nu numai ca mine, noaptea!... Şi să nu uiți să treci pe la cârciumarul Bogz ca să plăteşti udătura, aşa cum ai promis!

- Bine, nene Matrapez, promit să nu uit nici una, nici alta!...

La răsăritul lungii, nu prea largei şi sărmanei văi a Moliei - discul roşu al soarelui începuse să incendieze orizontul. Şi atunci, ca şi cum acela ar fi fost de fapt discul lunii pline la margine de codru în miez de iarnă, se auzi o incantație ca de p-acolo, ce îi făcu lui Zăhăricuță pielea ca de găină:

- *Vidino, Vidino, ce mă fac dacă o să mai mă vrăjeşti încă o dată* – *Vidino, Vidino!...*

Ş-atât.

*

Imediat ce ajunse acasă, Zăhăricuță nu dori nici apă, nici mâncare, nici nu-şi prepară vreo cafea, cum face de obicei tot omul ajuns dintr-o călătorie la sălaşul său; nici măcar o țigară nu-şi aprinse, că oricum nu mai avea... ci se apucă să scrie...

Fără milă pentru fondul forestier planetar, Zăhăricuță scrise mult şi îndesat. Scria despre ziua şi noaptea petrecută în aşezarea natală, despre starea de lucruri găsită acolo, despre fiica de linguriță Evanghelista şi cum i se confiscase dânsei la oraş *miopia forte*, despre ticălosul jandarm Vas ce avusese cutezanța să-i dea un şut în fund lui Cracu ce fusese la un pas de a fi multiplicat de chiar personalul în care se afla tocmai el, Zăhăricuță – despre cum halise moş Ui inechitabil cernoziomul dintr-o singură parte a ogrăzii dărâmând cu ocazia asta şi plopul lui Matrapez, despre crâşma care se afla prea departe de via fericitului tătic şi al ei proprietar pui-de-exploatator Bogz care îndrăznise să-şi primească banii pe udătură şi, în general, scrise maratonistic despre tot ce i-ar fi putut incrimina la o eventuală judecată pe lipitorile poporului care aveau cutezanța ca la nunți să împartă sfori de pământ şi carboave aducătoare de nenorocire mireselor – grijania lor de...

*

În urletul strident al deşteptătorului, Zăhăricuță zvâcni poponeț la nouăzeci de grade în mijlocul somierei. Plapuma căzu de pe dânsul şi simți imediat aerul glacial al dormitorului. Nu se supără, conştientizând că în etapa actuală de tranziție de la socialismul edificat cu succes la comunismul victorios, micile sacrificii gen punerea de către populație din când în când a câte unei haine în plus iarna în casă nu trebuiau luate în seamă. Dar cu gest nervos opri ceasul din țipătul ca de muiere isterică, apoi se lăsă încet înapoi, sub plapumă, în mrejele căldurii îmbietoare, dând însă înainte o ceafă straşnică în lada de la pat.

- Ouuu!... Paştele lor de...

Se fricționă energic la partea lezată. Căldura de sub plapumă care îl învălui acum complet, compensă însă durerea ce mai persistă surdă o vreme. Acum era iar linişte. Ambientată doar de ticăitul precipitat al ceasului. Unde s-o grăbi aşa atot-ticăitorul ăsta?... Liniştea nu dură însă

mult. Urletul curmat al deşteptătorului fu compensat de glasul strident şi dogit al consoartei, ce se făcu auzit din cealaltă cameră:

- Scoală, Zăhăricuță! E ora şase, mamă! Trebuie să vină ouăle!...

Zăhăricuță oftă din suflet, dar încă nu se urni de sub plapumă. Era atât de bine! Parcă ceva mai bine decât în patria socialistă eliberată de sub crunta exploatare în urmă cu douăzeci şi nouă de ani unde acum, într-o perfectă înfrățire, făcând sacrificiile necesare, clasa muncitoare în alianță cu țărănimea şi intelectualitatea progresistă edificau lumea cea nouă, de care generațiile viitoare se vor bucura în deplinătatea splendorii ei.

- Hai, Zăhăricuță! Hai, mamă! Că acuş vezi că vin şi maşina cu mezeluri, aia cu carne da' şi aia cu hârtie igienică!...

Cu un rictus caracteristic omului ce se pregăteşte să scape o invectivă printre dinți, Zăhăricuță se dete jos răzbit din pat şi cu un icnet dibui papucii. Era teribil de frig în odaie, pe calorifer ar fi putut pune ciorba la păstrat. Dar nu asta era preocuparea lui Zăhăricuță în acel moment, de o altă chestiune metafizică fiind dânsul muncit de o bună bucată de vreme: anume că, de la un timp, înjurăturile la adresa exploatatorilor erau fără țintă întrucât aceştia, în mare parte, dacă nu fugiseră peste graniță, pieriseră în puşcăriile regimului adorat, iar cei eliberați de acolo de grațierea dată în urmă cu zece ani erau cu sănătatea ruinată după poate decenii de închisoare iar el, Zăhăricuță, om respectabil, ajuns chiar Preşedinte al Societății Diacilor Aborigeni după ce mai prin închisoare mai prin ostracizare scăpase de foştii *tovarăşi de drum* care se întâmplase să fie cândva chiar binefăcătorii lui – asta până când Partidul mult-iubit ale cărui podele le linsese cu osârdie îl scuipase şi pe dânsul din funcție dar şi din rândurile sale. Doar nu era să-şi mai pună mintea cu acele umbre care cu siluete fantomatice ascunse în anacronice costume interbelice, se strecurau pe stradă cu priviri hăituite pe lângă ziduri cu singura dorință de a fi lăsați în pace...

- Zăhăricuță, văd pe geam că a venit maşina de hârtie igienică! Eşti gata?se auzi interpelarea aproape isterică a consoartei cu voce de soprană. – Ştii că la baie ieri am pus ultimul sul, mamă – nu?încheie dânsa dramatic.

- Acum, mamă, acum!... îngână dânsul ieşind precipitat din dormitor, în timp ce-şi termina nodul la cravată.

Se îndreptă grăbit spre cuier. Femeia se înduioşă: primăvara trecută împliniseră patruzeci şi cinci de ani de ani de căsnicie. Erau totuşi nişte ani! Nu se mai putea spune cam de multişor că sunt tineri!...

- Nu te grăbi chiar aşa! Să nu uiți! Fularul!... Să nu faci iar o criză de astm!

- Nu uit, nu uit... îngână dânsul, ieşind agitat pe uşa apartamentului.

- Vin' să te pup! Să fi atent la toate cozile, să prinzi cât mai multe cu folos! Dar dacă nu mai poți, să urci înapoi în casă. Pa!încheie dânsa sărutându-l.

- Pa... ieşi dânsul grăbit pe uşă.

În acel moment, se întrerupse curentul electric.

În fața uşii de lift simți aceeaşi nevoie ireprimabilă de a invectiva printre dinți. Invectiva se opri la jumătate, din pricina aceleaşi dileme: după ce că exploatatorii se împuținaseră la număr acum nemaiavînd nici o pondere care i-ar mai fi putut face culpabili de ceva în societate, incapacitatea unui ascensor de a funcționa fără existența banalei electricități, utilaj care mai tot timpul se afla oricum în stare de debaclu prin eterna afişare a anunțului REVIZIE - nu putea fi de asemeni imputată exploatatorilor de odinioara; aşa încât purcese a coborî cele şapte etaje pe scări. Şaptezeci şi două de ierni cât număra nu reprezentau o vârstă biblică, neputîndu-i-se însă nici cere ca la o astfel de etate să mai dea dovadă de vigoarea unui ins de douăzeci, treizeci, sau patruzeci de ani; prin urmare începu să coboare treptele „bătrâneşte", după principiul *mai e mult până la orizont.* În răstimpuri se ajuta mai ținându-se de balustradă, mai servindu-se de bastonul cu alură interbelică.

Ajuns în locul unde ar fi trebuit să se aşeze imediat la rând spre a face cumpărătura, constată că se află în preajma unei cozi pe cale de destrămare, întrucât marfa din prima maşină tocmai se epuizase; ferestruica remeizei pe unde se făcuse vânzarea tocmai se închisese cu zgomot metalic sec; oamenii se răspândeau pe la celelalte trei rânduri unde marfa care trebuia să sosească era încă *in spe*.

- Aşa puțină a fost astăzi?întrebă mirat pe un ins cu două plase de rafie, dintr-una ieşind un sul de hârtie de toaletă aşezat laolaltă cu celelalte pe sfoară.

- Ce să fie?întrebă celălalt care se îndrepta cu pas de promenadă spre una din cozile la care avea rând, cu aerul insului care pe spațiul unei

pajişti se deplasează de la grătarul cu mititei la cearşaful unde familia îl aşteaptă nerăbdătoare.

- Hârtia de toaletă pentru care ați stat la coadă, domnule! Coada, uite, tocmai se destramă, vărsându-se în celelalte cozi unde marfa nu a sosit încă!

- Care cozi? Şi care domn? Fii serios, tovarăşe, în Republica Socialistă nu există aşa ceva! Caută la imperialiştii din Vest, unde popoarele sunt exploatate la sânge, iar fermierilor li se pun botnițe la gură când mulg vacile şi culeg porumbul – anafura mamilor lor de bandiți exploatatori! Noi aici avem de toate nevoie!încheie omul, nemaioprindu-şi privirea longitudinală aruncată continuu pardesiului lung, cernit şi de fâş al interlocutorului.

După care individul se îndreptă spre una din cozi. Discret, pentru a nu-şi pierde rândul, trecea ca în treacăt şi pe la celelalte, schimbând câteva cuvinte cu oameni aşezați acolo.

- Am şi eu rând aici, mă țineți minte, da? Eu şi nepotu' meu...

- Da, da, fiți fără grijă... am reținut... dumneavoastră şi nepotu'...

- Vineee!se auzi deodată un chiot de la colțul străzii.

Cât ai scăpăra o brichetă, cele trei linii humanoide căpătară o formă geometrică de parcă ar fi fost formate cu rigla. În câteva clipe, uşile scărilor de bloc riverane se smuciră mai-mai să sară din balamale. Pâlcuri răzlețe de locatari se apropiau în fugă amintind de o alarmă de atac aerian. Dar nu intrau în adăposturi, ci în cozi, îngroşându-le corpul.

- Dar am fost aici!se auzi o exclamație.

- Unde, că nu v-a văzut nimeni! Dumneavoastră ați văzut-o?se adresă cetățeanul unuia din spate.

Celălalt dădu din cap a negare, într-un semn prelung şi mut.

- Păi de unde să ştii, când nici mata n-ai fost!râse tartorul cu răutate. – Ia du-te la urmă!... Io stau aici de la ora patru, şi tot nu sunt primu'!...

- Am fost aici! Aici!... repetă femeia cu lacrimi în ochi. – Am urcat zece minute în casă doar ca să-i dau copilului de mâncare înainte să plece la şcoală!...

Dampful acru ce se răspândi în jur dovedea că alarma fusese falsă: nu era decât maşina Salubrității. Cu gesturi sigure lucrătorii săriră de pe scara ghenei, îndreptându-se ață spre tomberoanele ştiute. Le înhățară golidu-le rapid în magazia maşinii, apoi fluierară scurt. Maşina demară

încet, lăsând în urmă aceeaşi duhoare insuportabilă. Oamenii o urmăriră cu privirea până ce strănutând din radiator vehiculul dispăru după colț, cu tot cu zgomotul de malaxare caracteristic. Apoi încet, rupseră din nou rândurile.

Zăhăricuță se îndreptă la întâmplare spre una din cele trei cozi. Locul unde se afla capătul acelui rând corespundea pervazului exterior de tablă al impunătoarei ferestre a magazinului alimentar. Se aşeză ostenit, sprijinindu-se încovoiat în bastonul cu măciulie de argint. Deşi începuse timid să se lumineze de ziuă, frigul de decembrie devenise parcă mai pătrunzător. La un moment dat, prinse să ningă superb. Lui Zăhăricuță îi trecu precum o străfulgerare prin cuget povestea cutremurătoare a fetiței lui Andersen. Cât de frig îi fusese probabil atunci, când în încercarea disperată de a se încălzi, aprinsese chibrit după chibrit!... Cu căutătură inexpresivă privi acea ultimă zăpadă din viața sa şi, rămânând sprijinit în baston, închise aparent mulțumit ochii.

Din nou un motor de maşină îşi făcu auzită prezența. De data aceasta nu mai era alarmă falsă: era chiar maşina de carne.

- Lasă-mă, domnule, în pace – nu te înțelegi că am fost aici?se auzi strigătul ascuțit al femeii.

... - Domnule, nu se poate, eu şi nepotu'!... nu vă mai amintiți, am vorbit acum jumătate de ceas!...

- Care nepot, domnule, care ceas?... Nu vreau să ştiu nimic!... De aia oamenii muncii *cinstiți* nu apucă niciodată nimica, că vin de ăia ca mata cu nu ştiu ce nepot iar mai în spate sau în față îi aveți şi pe mămica, şi pe bunica, şi pe purcica!... Nu vreau să ştiu nimic!...

- Domnule, măcar nepotul, că pleacă la şcoală!...

- Nimic! Ducă-se! Şi mata după el!...

- Tovarăşi! To-va-răşi!... Asta-i anarhie! Fără *nepotisme*! Propun să formăm din nou coada: eu mă aşez de aici!... încheie cu glas de stentor „omul de ordine" pe care într-adevăr, nimeni nu ar fi putut spune că l-a văzut până atunci. Era cunoscut însă ca un cal breaz: la piață se proțăpea în fața tarabei câte unui țăran încercând să se asigure dacă fasolea existentă la vânzare e din cea „cu trei băşini la bob". Imediat după ce punea întrebarea, sărmanul țăran observa cu priviri hăituite cum oamenii ce formau codița din fața sa încep să ia mine plictisite, părăsind încet-încet zona. După ce dispărea şi ultimul cumpărător, „spărgătorul de cozi" pleca şi el liniştit...

Coada la carne se reconfigură după această neaşteptată „bază", însă într-un mod cu totul bizar, pe principiul biblic: cei din urmă deveniră cei dintâi. Din motive lesne de înțeles, nimeni nu mai avu nimic de zis: acum toată lumea era mulțumită...

- Coane Staharia! Coane...

Era factorul poştal. Ținea în mână două plicuri. Nu îndrăznea să-l atingă pe omul ce părea să se odihnească, ori să reflecteze adânc. Îl idolatriza. La urma urmelor datorită literaturii editată de acesta ştia de crunta exploatare de dinainte de 6 martie 1945 el, născut în anul Naționalizării - de cum era poporul exploatat la sânge, la ce ar fi trebuit să se aştepte dacă roata istoriei nu s-ar fi întors iar lumea nu s-ar fi primenit din temelii. Familia, atâta timp cât mai fusese în libertate, nu dorise să-l indispună cu istorisirea despre cum le fusese smuls plugul din bătătură împreună cu caii, inventarul agricol iar în final însăşi bătătura, asta de către cei care de douăzeci şi nouă de ani tot construiau socialismul, dar nu-l mai dădeau odată în folosință; cunoştea însă, de pe căi ocolite - drama marelui scriitor epurat din rândurile peceriste, cât şi mătrăşirea din înalta funcție de Preşedinte al Societății Diacilor Aborigeni. Nu îndrăznise niciodată să-i mărturisească faptul că cunoaşte cazul dar acum, întrucât intuiția şi asocierea celor două plicuri îl făceau să presupună un deznodământ fericit, îşi luă inima în dinți:

- Coane...reluă, fără să-l atingă. – Ai aici două plicuri: unul de la Societatea unde ai fost mata preşedinte până ți s-a făcut *nedreptatea,* şi altul de la... se opri dânsul, făcând un semn vertical spre zenit, ca şi cum plicul ar fi fost trimis de Dumnezeu, în realitate tânărul sfiindu-se parcă să pronunțe în clar sediul de căpătâi al puterii bolşevice. Sfiiciunea avea însă motive cât se poate de telurice: în adolescență, trăise o dublă traumă prin faptul că părinții îi fuseseră arestați după ce „verificări" „riguroase" „demonstraseră" că în perioada interbelică fuseseră membri unui Partid Istoric; mai mult, conform unei delațiuni rămase pe veci anonimă, fuseseră „dovediți" şi cu *simpatii legionare*, consecințele răsfrângându-se în parte şi asupra dânsului, născut la opt ani după înăbuşirire rebeliunii Gardiste. Atât de cumplită se dovedise a fi spaima în familie, încât dorința acesteia de a-l salva o îndrumase a-i schimba până şi patronimul din actul de naştere cu al unui unchi prin alianță; despre părinți, nu mai auzise niciodată nimic: nicio Decizie de reținere pentru vreo faptă incriminabilă, nici vreo Sentință de condamnare la ispăşirea vreunei

pedepse... Posibilitatea de a fi vreodată admis la o facultate din Republica Populară metamorfozată între timp în Republică Socialistă - părea definitiv compromisă.

- Eu cred că-i de bine, continuă tânărul însufleţit. – Zic că şi-au dat seama că mare păcat şi-au făcut cu dumneata iar acum vor să te reprimească înapoi în partid, dar şi la cârma la care ai mai fost!...

Bătrânul nu îi răspunse. Cu mâinile pe măciulia de argint a bastonului şi cu bărbia peste acestea, continua probabil să mediteze adânc, sau să doarmă, aşa, cu faţa în pământ. O clipă tânărul se gândi să-l trezească. Era prea frig şi la vârsta dânsului se putea alege cu o pneumonie. Dar după un scurt moment de reflecţie, se răzgândi:

- Bine, dacă nu vrei să te bucuri cu un ceas mai devreme, eu îţi duc plicurile la cutie. Da?...

Scriitorul nu-i răspunse nici de astă dată.

Tânărul schiţă un vag semn de rămas bun cu mâna şi se îndepărtă...

... Prin mica ferestruică metalică marfa era smulsă gâfâit-furios de cei care ajungeau la rând să cumpere. Mai întâi câte două pachete de carne de persoană, apoi, când stiva de navete din spatele vânzătorului se micşoră – câte unul. Imediat după ce-şi înhăţau pungile oamenii plecau în fugă privindu-şi mulţumiţi „prada" din sacoşă, trecând adesea fără să arunce nici măcar o privire bătrânului sprijinit într-un baston cu măciulie de argint care, cu privirea ţintită în pământ, părea mai departe că se afla într-o reflecţie adâncă.

Pedeapsa basileilor

- Bună dimineaţa, tovărăşico! Ce zi frumoasă se anunţă pe ziua de azi, nu crezi?

Cea interpelată atât de englezeşte întoarse cu un aer de superioritate privirea către cealaltă parte a refugiului de tramvai. Părea jignită din naştere. Gestul se dovedi doar de efect, căci după câteva clipe reîntoarse ochii spre cel care o salutase.

- Bună dimineața, tovarăşe! Drept cine mă iei că mă saluți aşa, fără să mă cunoşti?

- Dar vă cunosc!îşi drese interlocutorul zâmbetul fâstâcit. – Sunt vecinul dumneavoastră de la Scara III!

- A, vecinu'!... Mă miram eu să mă salutați chiar aşa, netamnesam! Aveți totuşi o etate!...

- Păi sigur!...

- Bună dimineața, tovarăşi! O să avem o zi frumoasă astăzi, nu credeți?se auzi inopinat un glas ca de detunătură de trăznet.

- Bună dimineața! Şi dumneavoastră îl cunoaşteți pe tovarăşu'?se interesă fosta ofuscată cu glas subțirel.

Noul-venit nu răspunse. Aruncă o privire constatativă celor doi, ca de om ieşit din transă, ca şi cum nu dânsul i-ar fi salutat cu câteva secunde în urmă. Începu imediat să arunce priviri circulare în jur, de parcă nu ar fi cunoscut peisajul riveran, având în vedere că în fiecare dimineață pleca spre serviciu din aceiaşi stație de tramvai. Aşa era însă dânsul, impetuos, etern grijuliu, ca un edil excesiv de gospodar continuu nemulțumit de aspectul urbei pe care urmărea în permanență s-o înfrumusețeze şi eficientizeze. De altminteri adeseori, mai ales duminica şi în sărbătorile legale putea fi văzut mai tot timpul prin cartier, pe aleile dintre blocurile ce miroseau încă a proaspăt clădit, cum îşi deplasează statura impunătoare şi lată aruncând tot timpul priviri aparent nemulțumite. În răstimpuri, tovarăşul ridica nervos câte o hârtie de pe asfalt, cu simț civic ducând-o până la proximul coş de gunoi; periplul se termina de obicei în fața unicei biserici dintre blocuri pe care o privea critic, chiar nervos; hipnotiza aşa o vreme clădirea ca şi cum ar fi vrut să o supună legilor levitației, îşi exhiba tusetul tabagic, se scărpina nervos în favoriții stufoşi ce-i încadrau fața pătrată, apoi se întorcea pornind-o cine ştie unde cu paşi mărunți şi precipitați. Era tovarăşul Rapanduleasa – mai pe scurt Utu. Se bucura de condescendența tuturor, uşor evlavioasă, pioşenie datorată inovațiilor edilitare pe care în răstimpuri, după lungile-i plimbări solitare, avea amabilitatea să le exhibe ca propuneri. Acum însă rondul vizual îi fu întrerupt prematur de sosirea precipitată a tramvaiului care după ce îi primi pe toți doritorii în pântecul său îşi închise uşile cu un pocnet răsunător, luând-o mai apoi cu o smucitură neaşteptată din loc. Vagonul de clasa a I-a era aproape în exclusivitate ocupat şi de alți salariați colegi la Fabrica de Conducte

Asamblate care la acea oră matinală se îndreptau spre locul de muncă, în mod excepțional în acea dimineață nefiind necesar a sta atârnați ciorchine pe scara vehiculului. Tramvaiul nu era în acea dimineață deloc aglomerat. Hm, mare mirare, având în vedere că era marți, zi din plin lucrătoare...

- Şi zi-i aşa, bobocule, azi e prima ta zi de lucru?

- Da, nene Marian, săru'-mâna, săptămâna trecută mi s-au făcut actele de angajare, răspunse cu oarecare sfiiciune neofitul în ale asamblării, vecin de bloc cu celălalt, care îi pusese o vorbă bună la Cadre.

- Ai să vezi, o să înveți repede!... Colectivu' e format din băieți de zahăr – unu' şi unu'!... Tu stai cuminte şi atent la bandă până iese țeava din filieră şi – harşt – una cu şpițul în rosturi, să rupi țevile una de alta şi gata...

- Păi nu le ***ansamblez***?...

- E-he-hei, bobocule, asta nu o să fie treaba ta la început!... Asta o fac cei cu înaltă calificare! Până una alta tu rupi țevile aflate la incandescență una de alta, când vin de la cuptor!...

- De la cuptor? De la care cuptor?... Că la instruire nu mi-au spus că e şi cu cuptor!...

- Ei, da cum, e şi cuptor!... Păi cum să le fasonezi la rece, puiule? *E* nişte tovarăşi la nişte cuptoare de alea mari, electrice, nou instalate anul trecut, mândria întreprinderii!... E şi cu cuptor!...

... - Păi da, dom' le, se încinsese tovarăşul Utu, ducându-şi spre culmi de ***mi*** glasul răguşit de tutun. – Nu o dată am fost cu memorii la Sfatul Popular în care am scris clar: aici, pe colț, unde vedeți biserica asta, unghiul se poate închide perfect cu un bloc la nouăzeci de grade. Păi da, tovarăşi, biserici sau blocuri ne trebuie nouă?!... Păi ce, poporul trăieşte în... biserici!? Nu, domnilor – sau tovarăşi – cum vă place să vă iau – poporul are nevoie de case, nu de *cult*! În case, ne odihnim, tovarăşi, seara când venim de la lucru, din case plecăm, tovarăşi, dimineața, când pornim spre locurile de muncă! Păi nu-i aşa, nu zic just?... Şi în altă ordine de idei, de ce la această stație de tramvai se foloseşte apelativul *doamna* – Doamna Chica – şi nu *tovarăşa*? Păi da, **tovarăşa**, că, tovarăşi, ce suntem noi, capitalişti, ori socialist-comunişti?! Păi, tovarăşi, să mă iertați, cu fundul în două luntrii nu se poate! Ori în Iad, ori în Rai, iertată-mi fie comparația, că până şi la *retrograzii* care se roagă sub turla aia pe care ce n-aş da să nu o mai văd mâine dimineață

acolo spun la fel: ori slujeşti lui Dumnezeu, ori lui Mamona! Păi nu e aşa, nu zic just, nu am dreptate?...

- Vai, maică... vai, vai ,vai... îşi clătină o bătrânică îmbrăcată cernit şi legată pe sub fălci capul de parcă ar fi fost la mort. – Cum poți să vorbeşti aşa, maică, cum poți?...

Din nou parcă ieşit din transă, tovarăşul o privi cu ochii căscați la paroxism pe băbuța bigotă şi profund retrogadă.

- Păi da, că ați vrut Colectivizare şi Partidul a făcut-o, ați vrut desființarea exploatării omului de către om şi tot Partidul, săracul, s-a executat la doleanța voastră!... Dar când vine vorba să lăsați năravurile vechi cu cozonaci şi ouă roşii de *aşa-zisul* Paşti nu vreți, că *mâr* , că *hâr – c-o fi*, *c-o păți...* că Iisus cel răstignit... că în decembrie – vezi Doamne – s-a născut...

Băbuța începuse să se descompună la față cam de la apocalipsa numită *Colectivizare*, când o auzi însă şi pe aia cu Iisus Cel Răstignit Născut în decembrie - paharul dădu pe dinafară:

- Afurisiți să fiți cu Colectivizarea voastră cu tot, că mi-ați omorât bărbatu' că n-a vrut să vă deie văcuța din bătătură... Maica Precistă să te trăznească azi, în s'înta zi a Sfinților Împărați Constantin şi Elena, că biserica pe lângă care ai trecut cu gând s-o sfarmi, Antihristule, hramul dânşilor îl poartă... ptiu!... îi reuşi băbuței o flegmă de zile mari care se oploşi pe unul din obrajii tovarăşului Utu pe care oricât i-ar fi bărbierit dimineața, tot neras părea. Şi, cu un gest nebănuit de rapid, băbuța coborî pe refugiul de tramvai al stației în care acesta tocmai se afla, cu doar o clipă ca uşile vehiculului să fi putut a o prinde în timpul închiderii.

În tramvai se făcuse linişte-mormânt. Tot ce se mai auzea era vuietul sincopat al osiilor neunse ale vehiculului.

- Păi da, zise tovarăşul proaspăt botezat ştergându-şi cu batista obrazul congestionat de saliva lipicioasă. – Asta e răsplata retrogazilor şi înapoiaților fiindcă am făcut ce am făcut pentru ei în ultimii douăzeci şi şase de ani. Asta e... Lasă, lasă... cât or să ne regrete într-o zi, dacă imperialişii or să câştige partida... atunci or să vadă ei!... Nu e just, nu am dreptate?...

- Doamnă, sparse liniştea glacială o femeie care până atunci rămăsese filosoafă – are dreptate – păi dacă nu cădeau bestiile alea, ce ne făceam? Tot la case cu curte am fi fost, doamnă, cu încălzire cu lemne, să

stai să spargi tot timpu' atâtea lemne?... Păi se poate, doamnă?... Păi sigur, doamnă!... Păi sigur, acum stăm la bloc!... încheie cu glas de revoltă, nefiind prea clar împotriva cui era îndreptată aceasta – contra mutării la bloc, sau împotriva încălzirii cu lemne la casa cu curte?...

Tovarăşul Utu o privea nedumerit.

- Uite ce mare şi frumos e ăsta! izbucni în entuziasm o tovarăşă care la rându-i tăcuse până atunci, indicând unul din blocurile cu alură de turn ce se profila pe geamurile din stânga ale tramvaiului. – Da' parcă mai frumos e-al nostru! Stau aşa de-a dreapta şi de-a stânga Căii, părând parcă să ne vorbească, dădu tovarăşa în viziuni antropomorfe.

- Da-a...răspunse un tovarăş cu faţa lătăreaţă şi congestionată, roşeaţa din obraz trădând conţinutul micului-dejun din acea dimineaţă. – *„ Ce, vă puneţi voi cu mine care-s mare şi frumos, şi vă primesc seara în burdihanu' meu!..."*- par să spuie. Da' dacă vin exploatatorii la loc, pe toate le fărâmă!...

- Cum?!... se întoarse cineva surprins spre el.

- A, nimic, zisei şi eu aşa... se rezemă de speteaza scaunului, lărgindu-şi gura într-un rânjet bahic cu capul pe spate, ce-i dezvăluia toţi incisivii lipsă.

Tramvaiul ajunsese la capăt. De acolo mai aveau trei staţii de autobuz până la destinaţie. Aşa că se făcu transbordarea într-una din maşinile ponosite ce aşteptau la acel nod de transport. Imediat ce oamenii se urcară, motorul fu pus în funcţiune.

- Da, tovarăşe, se auzi vocea vehementă a tovarăşului Utu îndată ce autobuzul demară – crezi că nu am depus memoriu la Sfatul Popular şi pentru biserica de lângă blocul nostru? Da' cum, tovarăşe, da' cum – să vii în pauza de masă la mine în birou să-ţi arăt cópia, să vezi că noi, membrii Biroului Tehnic al întreprinderii avem şi preocupări edilitare, nu putem rămâne indiferenţi când în locul acelei *porcării* s-ar putea dura un alt bloc care în hiperbolă s-ar putea uní cu al nostru, oferind apartamente şi altor tovarăşi oameni ai muncii! Nu-i aşa, nu am dreptate?...

Călătoria se teminase. O staţie mai încolo, autobuzul se afla deja în afara oraşului. Doi câte doi, salariaţii trecură strada, îndreptându-se spre poarta întreprinderii.

- Ce le-am spus eu?se opri tovarăşul Utu la un pas de poarta întreprinderii. Bine, măi tovarăşi, nici acum nu sunt gata postamentele

de drapel pe care să le punem de stâlpii de la intrare?... Ce, vreți ca şi de viitorul 1 Mai muncitoresc să pățim ca anul ăsta, să nu fim în stare să arborăm şi noi la poartă steagu' Partidului ca celelatle întreprinderi din oraş?... Aşa nu se poate, tovarăşi, aşa *nu se mai poate*!...mai spuse repunându-şi pantofii cu *scârț* în funcțiune şi, dând nemulțumit din cap, intră primul pe poarta întreprinderii, nu înainte de a-şi exhiba tusea tabagică în timp ce-şi aprindea o țigară. Oamenii îl urmară tăcuți, intrând în cea mai perfectă ordine în curtea întreprinderii.

- Ce-i asta?se opri ca trăznit la un sfert din drumul ce-l avea de parcurs până la intrare.

Era o cruce mică, de piatră, precum o bornă de hotar, spălată de vreme şi plină de muşchi. Cu silueta acum strâmbă şi fisurată, era acolo de cine ştie cât timp, poate fusese la acest capăt de urbe şi în codrii ce odinioară se întindeau până aici. Dintr-o fantezie, capriciu sau superstiție, toți cei care duraseră ceva în acel loc o lăsaseră acolo, mărturie a cine ştie cărui fost schit ascuns cândva ochilor avari ai lumii, sau poate simbol tainic al cine ştie căror pribegi ce poate o dată se întâlneau în acel loc. Asemeni predecesorilor, chiar şi cei ce contruiseră fabrica acolo în urmă cu mai bine de douăzeci de ani nu se atinseseră de discret-insinuatul totem.

- Nu v-am spus acum o săptămână că vreau să dispară de aici?! Ce ați păzit până acum!? Ce, trebuia să vă spună cineva?! Ia dă-mi-le, dom' le, mie! se repezi la un muncitor care prin curtea fabricii se îndrepta agale la ieşirea din schimb spre magazia de scule unde voia să-şi lase uneltele.

Tovarăşul Utu propti şpițul în partea superioară a simbolului şi lovi straşnic cu barosul în fier: o dată, încă o dată şi încă o dată...

- Păi nu-i just?...

La a patra lovitură se opri ca trăznit şi, scăpând uneltele din mână, cu mâna la obraz, se prăbuşi în genunchi. Stropi abundenți de sânge începeau să formeze o baltă roşiatică pe asfalt...

- Tovarăşul Utu, s-a-ntâmplat ceva?se apropie de dânsul în fugă dar cam în zig-zag portarul care observând totul, ieşise din punctul de control.

- Un fleac... o aşchie de piatră... m-a străpuns... în falcă...

- Chem imediat Salvarea! Acu', la moment o chem!...

Dar tovarăşul Utu nu-l mai auzea: îşi pierduse cunoştința...

Oamenii nu îndrăzneau să se apropie, dar nici să stea pe loc: aşa că reporniră spre intrare. Nu ajunseră bine la vestiar că, printr-o minune, expeditiv, o ambulanță teve intră precipitat pe poartă. În câteva clipe, la locul incidentului nu mai rămase decât băltoaca roşiatică...

*

Trecuseră multe ore de la începetul schimbului, trecuse ceva vreme şi de la pauza oficială de masă înainte de care toată lumea mâncase de două ori, la o oră şi jumătate încă o dată, acum după alte două ore pregătindu-se să mai mănânce o dată, operațiune precedată ca de fiecare dată de întinderea ritualică a fețelor de masă, urmată de extragerea din plase a borcanelor cu zacuscă şi a te miri ce se mai afla prin papornițe. Timp era, având în vedere că un schimb dura douăsprezece ore...

Chiar când totul era gata iar oamenii se aflau în jurul strungului dezafectat de ceva vreme ce le servea de banc de mâncat – în hală irupse ***Einstein***. Era adjunctul tovarăşului Utu aflat în acel moment tot în blocul operator al Spitalului de Urgență, tocmai atunci inaugurându-se cea de-a treia operație având ca scop a-i reda cât de cât aspectul omenesc al expresiei faciale.

- Ce-am spus eu dimineață, izbucni ***Einstein*** după ce îi privise câteva clipe fix. – Ce-am spus eu dimineață să montați filiera specială la bandă?continuă el agitându-şi mustața stufoasă şi cănită, în timp ce se trăgea de tuleiele de păr cârlionțate la rându-le cănite din jurul cheliei, privindu-i sticlos pe de asupra ochelarilor metalici. – Ce-o să facem acum, toate şarjele de azi dimineață-ncoa sunt rebut, ce-o să predăm noi poimîine beneficiarului?...

Adjunctul prinse să țopăie printre stivele de conducte-rebut, cu salturi de galinacee scăpată din ogradă. Mai zumzăi un timp asemeni unui bondar, ieşind mai apoi precipitat din secție.

- Da' cine a fost?întrebă unul moale pe colegul din cealaltă parte a strungului, acela având vizibilitate spre uşa de la intrarea în hală.

- Cin' să fie – ***Einstein***...

- Şi ce dracu' voia, de nu ne lasă nici să mâncăm liniştiți?...

- D-ale lui... cine naiba să-l înțeleagă p-ăsta când spune ceva?...

- E... da' bună-i plachia asta, tot soacră-ta a făcut-o?

- Nu, nevastă-mea...

- Belea... bună rău!...reîntări celălalt, luând o porție zdravănă în furculiță.

Terminară de mâncat molcom, fără grabă, îndreptându-se apoi agale spre locurile ce le aveau. Filiera tot nu o schimbară... Până la sfârşitul schimbului nu se mai opriră. Un observator ce ar fi aruncat o privire panoramică asupra halei ar fi avut senzația unui furnicar unde fiecare membru al locației, ştiind ce are de făcut, se mişcă precis, chiar dacă nu foarte repede. Schimbul se termină. În hală intră schimbul următor care cu brațul întins şi palma ridicată saluta mai-în-glumă-mai-în-serios:

- Noroc bun, tovarăşi! Şi s-aveți poftă când ajungeți acasă!...

Apoi, fără altă introducere, la indicația adjunctului care se făcea că nu-i observă pe cei ce ieşeau din hală, cei abia intrați începură să care înapoi, spre cuptor, una câte una, toate stivele de profile metalice în scopul topirii, pe post de rebut...

*

Primeniți la duşuri şi îmbrăcați de oraş, patru tovarăşi din schimbul tocmai isprăvit se strecurau pe lângă unul din zidurile fabricii cu paşi de lincşi. Auziseră în drumul spre ieşire ceva suspect... poate că imperialiştii paraşutaseră desantul, şi acum încercuiau uzina lor iubită, pregătindu-se să o ia cu asalt... În acel moment se auzi o bufnitură şi o mâță neagră-catran le tăie calea, cu cotoiul aferent după ea.

- Atenție, nea Vasile!...

- N-a fost decât o pisică!...

- Ba două!...

- O mâță şi un motan care o urmărea!...

- Pfui, bine că a fost numai atât!...

Ieşit de sub presiunea psihică, Văsălie îşi aprinse o Mărăşească. În acel moment se auzi cum în fața gardului din panouri de beton parchează un autoturism. După ce se auziră portierele trântite cu putere, se văzură jarurile unor țigări aprinse şi se auziră şi zvonuri de voci.

- Imperialiştii!... De data asta chiar că sunt imperialiştii! Atenție, băieți!...

Pe chipurile celorlalți trei, prin negura întunericului, se citi o vie emoție. Mai ales după ce prin romburile gardului, la lumina sinilie a unui bec stradal, zăriră chipiurile cazone, imagine care nu mai lăsa nici un loc de dubiu.

- Imperialiştii!... Nu mai încape nici o îndoială, sunt imperialiştii!... Ne atacă imperialiştii!... Ce facem, nea Sfrenție, îi lăsăm aşa, să facă ce vor pe pământul sfânt al Republicii?... întrebă Nelu cu glas gâtuit de emoție. Eu nu sunt numai comunist, ci şi sindicalist... ținu să precizeze, nu se ştie de ce.

Nea Sfrenție, cu figura-i prelungă şi osoasă pe care exista tot timpul o paloare chinuită de comunist TV având la activ multe nopți de nesomn în contul grijii față de patrie, oftă din rărunchi. Scoase la iveală o legătură de chei, acelea fiind cheile de la depozitul de material al Gărzilor Patriotice pe întreprindere. Se îndreptară tiptil într-acolo.

- Eu, care am făcut şi insurecția din '44, mai bine mor cu ei de gât...

- Că bine zici!... Iar noi n-o să te lăsăm!... Crucea lor de imperialişti!... cât de mult ne-au exploatat, mai ales pe mata!...să-i ferească Dumnezeu de furia sindicală...

Ajunseseră în fața uşii metalice vopsită în gri. Nea Sfrenție rupse fără nicio ezitare sigiliul de plastilină şi deschise. Înăuntru, după ce apăsară pe toate comutatoarele, nu se găsi nici măcar un tub fluorescent care să nu clipească continuu după ce se aprinse. Nea Sfrenție deschise un rastel şi luară fiecare câte un pistol-mitralieră dintr-o grupă de arme aşezate semicircular. Apoi se îndreptară spre una din lăzile mari, rectangulare, vopsită într-un kaki obosit; cu o lovitură de pat de armă, ca-n filme, făcură să sară lacătul din belciuge, iar sigiliul de ceară din căpăcelul de bere. În câte un sac de merinde luați dintr-un morman aflat nu prea departe, încărcară până la refuz cu sectoare. Apoi luară din cui câte un sac cu grenade, având fiecare câte cinci ogive într-însul. Introduseră câte un sector în armă, aruncară cartuş pe țeavă şi, hotărâți, reglară toți patru pârghiile armelor la *foc-automat*.

Reajunseră la locul de plecare. Dincolo de gard, indivizii continuau să discute aprins. La un moment dat aruncară resturile de țigări şi, aplecându-se, începură să intre unul câte unul prin spărtura gardului. Veneau ață spre dânşii, fără să-i fi văzut. Le zăreau acum lămurit uniformele, ba chiar şi bumbii alămiți ce sclipeau în lumina electrică stradală. La un moment dat becul de neon de lângă gard se

stinse, având acum în bulb o tentă verzulie. Becurile aflate la stâlpii mai îndepărtați cotinuau să lumineze vag, profilând relativ bine siluetele ce se apropiau.

- Somăm?întrebă răguşit Vasile pe mai experimentatul nea Sfrenție.

- Ce să mai somăm?...răspunse acesta stins, luând linia de ochire prin foița înălțătorului şi vârful cuiului cătării. Apoi, emoționat, apăsă pe trăgaci...

Cu țăcănit nebun, arma începu să latre aruncând spre siluete o ploaie ce ar fi trebuit să fie ucigaşă. Ciudat, deşi modul cum luase linia de ochire, țintind silueta din mijlocul grupului ce înainta spre ei, ar fi trebuit ca prin împrăştierea proiectilelor aproape toate siluetele să se prăbuşească secerate – nici una nu căzu. Doar rămaseră toate stană de piatră. O clipă mai târziu, se aruncară la pământ, ca şi cum gloanțele ar fi ajuns cu acea întârziere la ele, în sfârşit secerându-le.

- Stai, că trag! Aruncă arma, sau trag!se auzi glasul unei umbre, care îşi arătă din întuneric şi chipiul.

Nea Sfrenție apăsă din nou pe trăgaci, slobozind o rafală scurtă de astă dată. Se auzi un declic: muniția din sector se terminase.

Nea Sfrenție scoase sectorul gol şi duse mâna la sacul de merinde. Se auzi un nou declic: sectorul nou fusese introdus în automat.

- Crezi că i-ai lovit?întrebă vecinul din dreapta plin de emoție.

- Cel puțin doi dintre ei, răspunse cavernos protagonistul insurecției din '44, având şi glasul, nu numai mina obosite.

În acel moment, toate cele patru siluete pe post de inamic îşi arătară chipiurile din lăstărişuri.

- Stai, stai că trag! Aruncă arma, sau trag!...

Umbrele se apropiaseră amenințător de mult, chiar şi după a treia rafală prelungă slobozită din pemeul tovarăşului Sfrenție. Se auzi iarăşi un declic: se terminase şi muniția din sectorul ăsta...

- Ei, dacă-i p-aşa, las' că vă arăt eu voua, exploatatori ai poporului muncitor!şopti el lăsând arma de o parte, scoțând în schimb o grenadă la vedere. Îi trase cuiul, numără regulamentar până la trei, şi o aruncă.

- Stai! Stai, că trag! Nu mişca, sau trag! Miliția! Stai, că... uauuu!

Sărmanul sticlete se apropie şchiopătând de „partizan", îl prinse de umeri, şi începu să-l zgâlțâie, zbierând ca un apucat:

- Ce mama dracului faci aici? Unde dracu' te crezi?! Cu ce ai aruncat în mine, că mi-ai rupt picioru'!...

- Cu o grenadă, răspunse insurgentul simplu dar consternat, precum în fața unei întrebări prosteşti. – Credeam că sunteți imperialiştii...

- Suntem imperialiştii pi**.**dii mă-tii, dobitoc nenorocit!zbieră şi mai apucat curcanul țopăind, în timp ce un altul îi smulse lui nea Sfrenție un sector din sacul cu merinde. La lumina unei lanterne chioare, cercetară cu atenție fanta semicercului metalic.

- Sunt cartuşe de manevră, tâmpitule! Ai ieşit la vânătoare de fantome!... Norocul nostru că ai nimerit sectoarele cu cartuşe de exercițiu!... Aşa şi grenada, care e la fel de bună pentru luptă ca şi un pietroi!... Marii vigilenți ai pu**.**ii, uite cine se găsiseră!... Înfundam pârnaia dacă aveam muniție în pistolete, că te împuşcam ca pe un câine, cretinule! - Ce e cu băltoaca aia de sânge din fața porții, asta poți să ne zici de eşti atât de vigilent? Că l-am întrebat şi pe portar, da' de mangă ce a fost, nici până la ora asta nu s-a trezit! Ha!?

- Azi-dimineață s-a petrecut, când tovarăşu' Utu s-a luptat cu crucea...

Milițianul reuşi să pună laba piciorului în pământ. Semn bun.

- Bine că măcar nu s-a rupt. - Imperialişti, ai? Ați văzut ceva suspect pe aici? Da, sau nu?...

- Numai pe dumneavoastră...

Dar subofițerul nu-i mai dădu nici o atenție. Şchiopătând, cu un rictus de durere, începu să o ia înapoi, spre maşină.

- Hai să plecăm! La secție, nicio vorbă! Vă dați seama ce belea ne luăm pe cap dacă raportăm incidentul cu imbecilii ăştia?

- Înțelegem, să trăiți!...

- Sergent, conduci tu!... Ai carnet?

- Am, să trăiți!... Tocmai am terminat şcoala!zise cel interpelat plin de solicitudine.

- Hai să plecăm.

Aruncă o căutătură furioasă spre cei patru.

- Cărați-vă, dracului, de aici! Ce mai aşteptați? Până nu mă răzgândesc şi vă umflu! Hai, valea!

Terminându-şi rolul de luptători în „insurecție", cei patru plecară aruncându-şi priviri conspirative, lipindu-se pe lângă gardul stradal, de

data asta ca nişte veritabili ilegalişti, îndepărtându-se şi pierzându-se în susul străzii în țârâitul din ce în ce mai strident şi soporific al greierilor.

Inimă de dulgher

- microroman -

- Mateiuțu, scoală că se răceşte cafeaua, mamă!

Invitația era oarecum superfluă, întrucât cel interpelat era treaz de o bună bucată de vreme. Starea lui de veghe data în acea dimineață chiar dinainte ca zorii să înceapă să se agațe de ferestre, pe când nevasta ieşise tiptil din apartament spre a se duce să cumpere laptele care întotdeauna venea matinal, epuizându-se încă de când se auzea uruitul primului tramvai ce anunța că I. T. B. *–ul şi-a început activitatea. O auzise chiar şi când revenise, desluşind cum se felicită de una singură în bucătărie – ,,*Na, că am prins şi unt, şi iaurt, şi brânză de vaci la jumătate''.* Nu catadicsise a se scula din pat spre a împărtăşi la vedere împreună cu consoarta mica victorie existențială, mulțumindu-se a-şi trăi bucuria cu mâna sub cap, lenevind mai departe în aşternutul cald, inundat de o fericire reprimată – la fel cum în copilărie se ascundea seara sub pătură, la lumina unei lanterne aproape oarbe, continuând să-şi ,,scrie'' doar mintal poezia pe care nici el nu ştia de ce o începuse cu puțin înainte ca glasul sonor al tatălui să fi dat stingerea: - ,,*Gata, e ora zece, e timpul să treci la somn!''* Niciodată nu folosise în acest scop hârtia, memorând perfect toate catrenele poemului, fără însă ca a doua zi să le transcrie totuşi pe hârtie, avându-le chiar şi acum proaspete în memorie. – Mai târziu, în prag de majorat, îşi amintea aproape nostalgic acest impuls, ca pe ceva naiv caracteristic începutului de pubertate, zâmbind condescendent, matur şi detaşat ca de moftul îndepărtat al unui adolescent teribilist ale cărui caiete cu poeme nu putea totuşi să le rupă, întrucât nu alocase nicicînd vreun asemenea obiect de papetărie pornirilor amintite.

În pragul oficial al vieții de adult, înclinațiile i se schimbaseră neaşteptat, sub impulsurile vizuale oferite de şantierul aflat nu departe de periferia satului, ce avea ca scop durarea unei hidrocentrale. Privea

---

* Întreprinderea de Transport Bucureşti.

fascinat ceasuri întregi la mulțimea de lucrători asemănători unui roi de furnci, admirându-le munca ce de departe le părea uşoară şi reconfortantă, însă atăt de fascinantă prin creativitatea specifică ce făurea totuşi valori utile şi de durată; ajungea la un fel de paroxism al plăcerii în momentul când benele ridicate de macarale turnau betonul în cofrajul măiastru meşterit, după ce ceasuri întregi privise cum lucrătorii-fierari îmbinaseră armăturile în barele-călăreți şi etrieri, meşterii-dulgheri îmbrăcând apoi totul în mantie de lemn prin montarea dibace a cofrajelor prefabricate şi refolosibile. – Atât de fascinat era de imaginile de acolo încât se gândise chiar să se angajeze în acel loc, fie şi ca simplu necalificat ; dorința i se bazase pe o premoniție corectă întrucât, peste ani, la prima tentativă de a da la facultate, se lovise de drama provocată de acel nenorocit doasar de Securitate unde cu scurtime telegrafică îi erau „deconspirate" originile „nesănătoase" care îi uciseseră un unchi în puşcăriile bolşevicilor, îi ostracizase familia, pentru el fiind „recomandat" a nu urma nicicînd cursurile unei facultăți. În cele din umă „i se trecuse cu vederea" iar Partidul, în marea lui „mărinimie" - dându-i în cele din urmă voie o dată cu amnistia din 1964 să intre pe băncile facultății. Asta după efectuarea unui stagiu militar dur la trupeți.

- Mateiuțu, e aproape ora şapte, mamă! Scoală-te, ai să întârzii la redacție!

Se mulțumi să deschidă leneş un ochi aruncând o privire rapidă niciunde, rămânând în aceeaşi poziție avută de cel puțin două ceasuri, în care numai printr-un miracol nu anchilozase.

- Hai, Mateiuțu, e târziu, ți-am pus cafeaua la reîncălzit!

Consoarta era acum lângă pat, trăgând alene de el.

- Or să se descurce şi fără mine. Lasă-mă să mai dorm!…

- Cum poți să vorbeşti aşa? Fără tine le-ar fi cu mult mai greu! Hai, scoală!, trase de el aproape dându-l jos din pat.

Îşi încălță papucii de casă fără chef şi uşor nemulțumit. Apoi se îndreptă spre fereastră spre a se uita ce fel de zi avea să fie din punct de vedere meteorologic. Şi-ar fi desprins repede ochii de pe cerul plumburiu şi nu prea atractiv de februarie, dacă în acel moment nu ar fi observat cum, la etajul patru al blocului aflat în construcție vizavi – un lucrător bătea ultimile cuie în cofrajele diafragmei acelui nivel, dând cele din urmă retuşuri înainte ca prima cifă de beton să sosească. Părând că glumeşte aşa, cocoțat pe vârful unui stâlp - lucrătorul agită chiar la un

moment dat mustața unui oțel-beton nu prea bine fixat din acel element, în cele din urmă corectând micul defect prin refacerea legăturii cu ajutorul unei sârme pe care o legă strâns cu ajutorul cleştelui-cioc-de-rață.

Oftă din rărunchi.

- Ce faci? Se răcesc şi cafeaua şi ceaiul! Te rog să treci la masă!

Mai rămase câteva clipe cu ochii lipiți de geam. Aruncă o privire de ansamblu atât cât îi permitea unghiul ferestrei închise în lungul şoselei Colentina, mărginită de puzderia de blocuri în construcție pe lângă care macaralele începuseră deja să se agite. Primele autoagitatoare începuseră să vină blocând prin traversarea lor în scurte răstimpuri tramvaiele ale căror clopote băteau energic.

Intră fără chef în sufragerie aşezându-se la masa cu micul-dejun atrăgător aranjat. Era inițiativa matinală de fiece zi a soației care - după ce ascultase în zeci de şedințe pe parcursul ultimilor patru ani nenumărate discursuri agrementate cu stropi de salivă ale diverşilor furibunzi tovarăşi pe post de activişti de partid în care se înfierau apucăturile *mic-burgheze* cum ar fi servirea cotidiană în sistem festivist a mesei de dimineață de către ***clasele exploatatoare*** – hotărând că nu ar strica să îi imite, barem aşa – ca să vadă cum se lafăiau cândva ***domnii*** înfulecând dimineața icre negre şi caviar, în timp ce bietul ***popor muncitor*** servea numai pâine cu unt şi salam precum şi alte *mezeluri ale săracului* cum ar fi fost şuncă de Praga – totul asortat cu măsline – mâncarea celor fără posibilități.

- Parizer n-au băgat astăzi, îl sărută ea tandru pe perciune în timp ce el neîndemânatic reuşise să umple căuşul coctierei cu tot conținutul oului moale al cărui capac nu reuşise să-l decupeze. – Lasă-mă pe mine, preluă dânsa operațiunea pentru cel de-al doilea ou, incizându-l cu măiestrie suspectă. – Apoi, ca şi cum ar fi avut o inspirație de moment, i se aşează în poală cu lingurița plină de o frântură de gălbenuş de culoarea porumbului, ce se scălda în albuşul gelatinos, adresându-i-se galeş :

- Hai, pui, mănâncă! Asta-i pentru mămica ta!

Înghiți dumicatul.

- Asta-i pentru tovarăşul redactor-şef care te laudă atâta!, trebui el să înghită şi următoarea porție.

- Asta-i pentru mama-soacră!, veni spre gură şi o îmbucătură de pâine cu unt şi salam pe care-o înghiți cu noduri.

Reajunsese acum la locul ei, în bucătărie, în fața maşinii de gătit.

- Să nu mai spui niciodată că nu eşti absolut necesar la revistă! Ştiai tu că tovarăşul redactor-şef împreună cu colegii tăi au venit în păr la mine la editură într-un suflet în zilele în care ai lipsit ca să-ți scoți măseaua de minte să mă întrebe disperați unde eşti?

Consternat, el rămase cu cuțitul în aer, de asupra untierei, cu felia de pâine rămânând la fel suspendată, a siderare.

- ,,*Ce ne facem noi astăzi fără Mateiuțu! Ce ne facem?…''*, uite aşa îşi frângeau mâinile pe hol, cât am vorbit la o țigară.

Privirea i se transformă din mirată în surâzătoare. Nu-i prea venea să creadă ce îşi aude urechilor, contrazicându-i-se într-o clipită experiențele de fiecare zi.

- Hai, mă - chiar aşa au zis?…

- Da-a… erau în prag de a-şi depune in corpore demisiile... din pricina neliniştii…

- Hai, mă – nu mai spune aşa…

- Nici nu ştii cât eşti de iubit… din pricina faptului că eşti prea închis…,,*niciodată nu vorbeşte cu noi, tovarăşă Puşa, dar nici noi nu ne formalizăm… cine ştie ce capodoperă creează – poate vreo Istorie a Literaturii Mondiale – da, da - de aia probabil nu are niciodată timp de discuții profane… ehe-he – cine ştie cu cine suntem colegi de redacție…''*

- Hai, mă, nici chiar aşa!…

Euforic îi scânteiau ochii, simțind acum o ireprimabilă nevoie de a sări rapid din pijama în hainele de stradă, spre a ajunge cu o clipă mai devreme în locul unde se dovedea acum de neînlocuit.

- Fii pe pace, am fost eu a treia zi la ei şi i-am liniştit – nu i-am lăsat pe bieții oameni să cadă pradă disperării. – În pauza de masă când am fumat cu toții câte o țigară pe hol, mi-au făcut totuşi o criză de exasperare: nu voiau nici în ruptul capului să înțeleagă că e vorba de o învoire reală, că nu este un tertip folosit în scopul câştigării de timp pentru a-ți găsi un loc de muncă eventual în altă redacție. – Până la urmă am reuşit oarecum să-i liniştesc; şi totuşi când am plecat, încă le mai scânteia o lucire ne circumspecție în ochi.

Dar Mateiuțu nu mai era atent. Se apropiase iar de fereastră, de unde privea fascinat cum dincolo de drum se turna o a doua tranşă de beton. Lent, se vedea cum cârligul macaralei trecea bena de la un stâlp la

altul, oprindu-se parcă în tracăt spre a-i goli conținutul şi în interiorul peretului dintre piloni.

...- Auzi, Partidul îl vrea scriitor, iar el nu – că vrea să se facă dulgher!..., îl trezi la realitate bodogănitul nevestei care meşterea ceva într-o tigaie la foc mic pe aragaz.

Nu era chiar aşa. După parțiala „reabilitare" fusese nevoit de complezență să se înscrie în acel „partid" ce părea a fi alcătuit din toți infractorii şi demenții Istoriei; spera ca astfel să fie lăsat în pace a-şi termina facultatea, dar şi să scrie. Aversiunea față de acel „partid" îl făcuse însă într-un rând să exhibe într-un cerc de prieteni câteva bancuri nu foarte acide la adresa comuniştilor autohtoni cât şi a Marei „Prietene" de la Răsărit. Glumele spuse cu o expresie mucalită atrăseseră imediata „reținerea" de către „Organele" în „drept". În camera de anchetă fu interogat cu o rară duritate de un colonel în vârstă. În pauze, un tânăr locotenent îşi făcea apariția în odaie, cu ipocrită fervoare deplîngându-l pentru rănile abundent sângerânde ce-i acoperiseră obrazul, şi tumefierile de pe braț provocate de mucul de țigară al anchetatorului. Se urmărea prin aceste contraste deplina distrugere psihică a celui anchetat, astfel încât să nu întârzie prea mult o sinceră mărturisire a faptelor ce ar fi putut sta la originea acelor bancuri. Până la urmă se lămuriseră că mai mult decât acele inocente şi cu iz literar glume nu comisese, nu înainte de a încerca să-i smulgă o mărturie fictivă a unor fapte ce nu le făcuse. Rezistase. În duba unde cu ochii acoperiți de nişte ochelari de tablă ce urma a-l duce la sediul central spre a i se întocmi actele de punere în libertate cei doi subofițeri îi spuseseră în timp ce-l loveau că îl duc la locul unde urma să fie executat. Nemernici desăvârşiți, cele două fiare cu alură de om nu se gândiseră nicio clipă că în felul acesta puteau schilodi sufleteşte un tânăr care şi dacă ar fi fost destinat pedepsei capitale – nu ar fi meritat un astfel de tratament.

Era în fața uşii de la intrare.

- Să nu uiți că diseară avem bilete la Palat. La ansamblul sovietic ***Ciupercuțele.*** – Ştii cât m-am luptat pentru biletele astea?... Trei zile la rând am făcut coadă în fața casieriei fiindcă tranşa de bilete se termina totdeauna puțin în fața mea. - Vin' să te pup, pui!... Pa! Servici' uşor!...

Tonusul lui Mateiuțu era la maxim când ajunse jos, în fața scării. Nu se ştie de ce, acesta îi mai crescu oleacă după ce ochii îi căzură pe afişul scris şi încondeiat stângaci de mână, afişat în geamul cofetăriei de

vizavi, deşi se aflau în a doua lună a noului an: ***La mulți ani! – Revelion, 1972.***

Inspiră adânc aerul curat, dar moinos, şi porni cu hotărâre, ca un om ce avea de rezolvat treburi importante în acea zi.

- Mm… mmm… Ma…Ma… Mateiuțu…

Cascada de silabe venea de undeva din spate, nepercepînd-o imediat.

- Ma… mm… Mateiuțu!…, se reauzi de astă dată mai lămurit dar şi gâtuit-şuierat chemarea imperativă.

Se întoarse brusc profund contrariat, privind cu gura căscată la omul ce se apropia în grabă, atât cât îi permitea gheţuşul semibăltit al trotuarului.

- Ce… ce… ce mai faci?…, îşi scoase celălalt mănuşa pentru a da mâna.

Era Eugen, colegul de redacție, de care nu-şi amintise în vreun an şi jumătate de când se cunoşteau să fi dat vreodată dovadă de atâta efuziune față de el sau altcineva.

Pe partea opusă, o cifă de beton tocmai terminase de deşărtat conținutul. Cârligele macaralei se apropiau bălăbanindu-se, fiind rapid agățate de urechile benei care îşi începu drumul ascendent. Mateiuțu scăpă un oftat adânc.

- Ia uite!…

Celălalt privi la rându-i contrariat peste drum. Apoi cu un început de iritare, încercă să-şi exprime contarietatea:

- D… d… da mai dă-i î… î… în pi… pi… - Fir-ar să fie!…, nu reuşi să-şi termine invectiva, redresându-se doar spre a-şi exprima zăduful provocat din acest motiv.

Un timp, merseră fără să-şi mai spună nimic. Dar privindu-l atent pe celălalt, se putea citi din mimică efervescența cu care dincolo de epiglotă se năşteau alte şi alte fraze greu de exprimat din pricina coordonării deficitare dintre creier şi coardele vocale, carență datorată unei nenorociri petrecute în copilărie când, meregând cu autocamionul de la Colectivă, părăsise prin parbriz locul de lângă şofer în momentul când acesta pusese o frână bruscă spre a evita în ultimul moment un căruțaş iresponsabil apărut ca din senin în şosea.

- A… a… am să… să… să-ți dau ceva!… I… i… imediat ce… ce… ajungem! Dar…du…după ce îmi beau ceaiul!… reuşi performanța de a

duce o propoziție scurtă la capăt fără interferențele de rigoare. – E… e… un t… t… text pro… pro… pro… provocator… foarte şu… şu… şu… car… F….f… foarte şucar…

Parcurseseră deja o bucată de drum în tăcere, mimica celuilalt nemaianunțînd în avanpremieră necesitatea exhibării altor panseuri. Asta însă până ajunseră în dreptul refugiului de tramvai destul de depărtat de ambele trotuare ale şoselei. Celălalt se luminase deja la față a entuziasm bălăbănindu-şi mansarda, trebuind totuşi să-şi amâne expunerea până ce se văzură la adăpost pe asfaltul refugiului.

- Î… î… îți spun eu… Lu… lucru… lucrurile î… î…încep… să… să… meargă spre… spre… bi… bi… bine… Li… liber… libertatea de ex… expri… exprimare se… se… reîn… reîntronează… Ve…ve…versul rede… re…redevine li…li…liber… Chi…chi… chiar şi… şi… şi… de prozodie… Şi… şi… şi…da… dacă e… e… nevo… nevoie – şi… şi… d... de conținut!… Te… Te… Tezele di... di…din... i... i... iulie... anu'... t... tre... trecut... n… n… nu… vor... vor... a... avea efect!…

Liniştea se reaşternu între dânşii, însă doar pentru un foarte scurt răstimp. Celălalt privea cu ochi luminoşi în lungul şinei unde la orizont se prefigura vag un tramvai.

- A… a… ai să ve… vezi di…d… diseară la… la… la… Pa… Palat… Cum de… de… de… degri… degringolada ca… ca… capi… capitalismu… mu… lui e… e… e… evo… evo evoca… ca… ca… tă su… su… suge… sugestiv, ne… ne… necon…neconvențional de… de… de… A… A… Ansamblu… blu… l… so… so… vietic… ***Ciu***… ***Ciu***… ***Ciupercuț***… ***ț***… ***ț***…

Celălalt cu siguranță n-ar mai fi avut în veci ocazia să-şi mai ducă fie şi în sincope milenare vreo idee la capăt dacă în acel moment Mateiuțu, cu o remarcabilă prezență de spirit, nu şi-ar fi tras înapoi pe refugiu colegul al cărui spațiu de desfăşurare devenind prea îngust pe meschina bandă de asfalt, găsise cu cale a-şi întinde manevra şi pe şine, fiind la un pas să ia în brațe tamponul vehiculului ce tocmai intra în stație.

Secondat de coleg, celălalt urcă transportat în vagon, cu figura radioasă de iluminat, nepărînd a fi afectat în vreun fel de incidentul de cu câteva secunde înainte ce ar fi putut avea un deznodământ tragic. – Tramvaiul se urni începând să se târască alene pe şină, neuitînd să

prindă toate semafoarele pe roşu, cu opriri agrementate cu ample oftaturi.

În capătul celălalt al vagonului se iscase rumoare.

- Se poate, domnişoară?… Ce vă împingeți aşa în mine?… Puțină decență!… Ce Dumnezeu – sunt atâția cetățeni în jur!…, se auzi în cele din urmă limpede, până la cabina vatmanului.

- Domnule, dumneata ai înțeles greşit… E aglomerație, a fost fără intenție – da' ce credeai – sunt fată serioasă!…, ripostă incitatoarea simțurilor perene nedepărtîndu-şi prea mult bustul opulent de cotul ultragiatului.

- Mai multă atenție, încercă celălalt să încheie didact-împăciuitor altercația.

În acel moment, vatmanul manevră amplu frâna pneumatică. Semaforul ce străjuia larga intersecție în care se pregătea să intre tramvaiul îşi schimbă brusc culoarea, pietonii începându-şi la fel de neaşteptat preumblarea de o parte şi de alta a zebrei. Cu această ocazie pasagerii din vagon se luară involuntar în brațe, părând a fi convivi la vreo petrecere de sfârşit de an, în exact momentul când ceasul de pe ecranul televizorului îşi trece secundarul dincolo de ora zero a nopții de 31 decembrie şi începe *Hora Unirii*. – Chiar şi nemulțumitul de mai dinainte o primi înțelegător în brațe pe domnişoara cu țâțe mari, desprinzându-se imediat ce fu posibil cu un oftat de nedecriptat. Nimeni nu zise nimic, doar câțiva pasageri îşi îndreptară pragmatic căciulile sau pălăriile avute în dotare. Exponentul moralei universale se instală pe treapta uşii de la mijloc dând într-o parte şi-ntr-alta semnificativ din cap, în această postură fiind şi când coborî la prima. Pe refugiu îşi introduse mâna în buzunarul de la piept al paltonului, rămânând împietrit ca şi cum ar fi fost brusc criogenizat. Se uită cu ochii larg deschişi la uşa pe care tocmai coborâse şi se închisese cu viteză de ghilotină, dispărând din câmpul său vizual cu tot cu tramvaiul ce o luase din loc cu neaşteptată vitalitate.

- Era aici!… Cetățeni, vă iau de martori că era aici!…, îi luă el într-adevăr de martori pe ocupanții refugiului în timp ce palma îi ieşise prin despicătura practicată probabil cu lama în stofa paltonului.

– De aia se împingea aşa în mine, a profitat de frâna pusă la intersec…, se auzi din ce in ce mai slabă vociferarea celui pungăşit.

- Să… să… săracul om! În ce… în ce… lu… lume t… t… t… trăim!… Nică… ni… nicăieri nu mai poți…nu mai poți fi sigur!…

Vehiculul luă o cotitură bruscă. Ajunseseră la destinație, în piața Sf. Gheorghe, de unde mai aveau o bucată bună de mers pe jos până la redacție.

- Mu… mul… mulțumesc!… Cred că… că… în dimineața a… asta mi… mi… mi-ai s… s… salvat viața!… Dacă nu… nu… erai tu, mă… mă… că… căl… …

Dar nu apucă să spună cine trebuia să-l calce, preocupat să se cramponeze de o mână curentă, întrucât prezumtivul asasin tocmai lua viguros a doua curbă din spatele bisericii Sfântu Gheorghe, pentru a intra hotărât în stație.

Coborâră numai după ce permiseseră din politețe să facă acest lucru nurliei ajunsă din capătul celălalt al vagonului tocmai la uşa de lângă vatman, care lăsă ca în treacăt o dâră de pectoral pe antebrațul lui Mateiuțu ce prudent, ținea mâna cealaltă pe buzunarul de la piept. Pe chipu-i celest i se putu citi doar o repede grimasă de nemulțumire provocată de gestul inspirat al celuilalt, mai ales după ce dădu cu ochii şi de masiva verighetă maritală a celui tocmai tactil gratificat.

Ajunseră la redacție numai după ce luară pe tălpile ghetelor tot noroiul din şantierul deschis pentru construirea pasajului din fața Universității şi după ce, cu dicția-i caracteristică, Eugen exhibă pentru a nu se ştie câta oară bancul cu milițienii care găsind un cadavru pe strada Edgar Quinet şi nefiind capabili să transcrie numele acestuia în Procesul-Verbal de Constatare, împinseseră discret trupul neînsuflețit pe Academiei, în acest mod ingenios ieşind din impasul sintactico-morfologic.

Manuscrisul *foarte interesant şi şucar* nu-i parveni imediat întrucât colegul Eugen se ținu de cuvânt, ducându-se ață la fierbător şi cana de tablă spre a-şi prepara ceaiul. Era de altfel tabietul ce şi-l satisfăcea de trei ori pe zi, indiferent de anotimp ori starea vremii, vara când toată redacția era încinsă de aerul insuportabil de afară făcându-se că nu aude înjurăturile în surdină şi printre dinți ale colegilor de muncă pe care îi acoperea cu vapori denşi, ca ieşiți dintr-un coş de termocentrală.

*

- Noutate, noutate şi iar noutate! Acesta trebuie să fie cuvântul de ordine de când Partidul a început acum şapte ani noua orientare menită printre altele să dea noi dimensiuni de spiritualiate culturii naționale! Şi întrucât unghiul crează forța, spre a se putea atinge acest deziderat la cei mai optimi parametri, de acum încolo autorii mediocri ce îndrăznesc a se adresa rubricii dumitale vor fi mursecați fără milă, iar celor buni nu li se vor recunoaşte nici un fel de merite astfel încât să eliminăm cu totul cazurile în care scriitori ce promiteau, să se lase pe tânjală, creând mai prost decât înainte de a fi lăudați. Criticul trebuie să fie câinos, domnule, ştii ce e aia – buldog!...

Mateiuțu privea cu ochi albi la agitația tovarăşului redactor-şef care prerorase întruna de vreo zece minute, surescitat ca şi cum până atunci cineva i-ar fi contrazis aprig apodicticile teze, deşi întregu-i discurs fusese un monolog perfect. O clipă fu tentat să îi ceară interlocutorului să facă *„aaaa”* – spre a-i cerceta în voie culoarea boltei palatine. Reuşi să se stăpânească în ultimul moment, continuând să stea la biroul său şi, după ce mai adăugă o linguriță de zahăr, reîncepu să mestece alene conținutul ceştii mari de cafea, urmărind în răstimpuri cercurile pe care le făcea în aer plicul voluminos din mâna celuilalt.

- Nimic nu trebuie să mai amintească de lirica sau proza mic-burgheză: nici versuri cu nuferi mângâiați noaptea pe lac de lumina lunii, nici şipot de izvor în acompaniamentul cărora îndrăgostitul îşi aşteptă seara iubita, nici versuri şfâşâietoare în care să fie evocată drama unei iubiri neîmplinite ori trădate, stare de fapt care ar putea indispune în timpul lecturii şi distrage de la îndeplinirea sarcinilor de producție Poporul Unic Muncitor; ba chiar la nevoie trebuie mers mai departe, dacă se poate ca versul să fie golit de orice estetică, emasculat de orice urmă de prozodie rămânând astfel numai IDEEA, **ideea** universal valabilă transmisă scurt, precum un comunicat militar, înainte ca cititorul să se pregătească pentru a doua zi precum un brav soldat al patriei pentru reavîntarea pe frontul realizării şi chiar depăşirii planului; **realism**, **realism** şi iar **realism**! Nici o urmă de deriziune! De exemplu, este cu desăvârşire interzis de acum încolo a avea o atitudine neconstructivă de ridiculizare a unui tovarăş de muncă cu atitudine donquijotească ce şi-ar permite a-şi irosi existența căutând femeia ideală dând astfel o lovitură **celulei de bază a societății** cât şi politicii

demografice a Partidului - ori oprirea din producție a vreunei mori ce asigură prin activitatea ei aprovizionarea poporului muncitor cu făina necesară pâinii zilnice – pe motivul mistic că aceasta ar putea fi balaur! Trebuie condamnată ca anacronică tendința scriitoricească de contemplare pasivă a diverselor tare umane, prin crearea de personaje picareşti gen Oblomov – simbolul inerției, Don Juan sau Manon Lescaut – simbolul frivolității, Harpagon – simbolul avariției – fiind necesar ca scriitorul să facă totul spre a se implica în depistarea şi aducerea pe calea cea bună a unor astfel de persoane fără să le mai transforme în **personaje**, locatare parazite ale unei literaturi decadente din vânzarea căreia exploatatorii capitalişti patroni de edituri fac profituri oneroase cu care mai apoi sug vlaga prostitului popor!…

Mateiuțu nu schițase nici un gest de la începutul filipicii, singura schimbare în ultimile minute fiind doar că acum îşi privea mai atent moralizatorul, în timp ce mai adăugase distrat o linguriță de zahăr ceştii de cafea, reluîndu-şi apoi alene malaxarea conținutului. Într-un final, când în sfârşit a şi gustat – se strâmbă amplu: reuşise să transforme acea cafea în sirop.

Discursul celuilalt nu părea nici pe departe să fi ajuns la final. Îşi duse însă mâna brusc la cap ca şi cum ar fi fost podidit neaşteptat de o migrenă rebelă, la fel de imprevizibil şi precipitat îndreptându-se şi spre uşă. Se opri însă în prag, ca şi cum neaşteptat şi-ar fi amintit că nu şi-a încheiat toate socotelile în acea încăpere. În scurtul drum pe care îl avu de făcut între prag şi masa colegului său căruia totodată îi era şi şef – reuşi să-şi schimbe alura din marțială în familială. Se aplecă spre cel de la birou zâmbindu-i afabil, în timp ce îi puse amical o mână pe umăr. Căpătase o mimică uşor chinuită, ca de om strâns de o ciubotă, aşa, meditativ, cu bareta ochelarilor pe care şi-o introdusese între buze - relaxându-se oarecum doar după ce puse plicul sub nasul celuilalt, care îl privea nedumerit.

- Mateiuțu, drăguțule, numai tu eşti în măsură să mă ajuți…

Cel astfel interpelat continua să-şi privească interlocutorul din unghiul acela oarecum incomod de oblic, sorbind din ceaşca al cărei conținut după ce că era saturat de zahăr, mai era şi clocotit.

- Tu şi rubrica ta săptămânală…

Mateiuțu începea să priceapă că între acel plic şi rubrica-i hebdomadară era o oarecare legătură. Dar care?…

Interlocutorul închisese ochii, recules ca la o spovedanie.

- Aş fi murit cu siguranță de scarlatină la vârsta de 14 ani în forma complicată în care am făcut-o, dacă nu ar fi fost bunica **lui**…

- A cui?…

- A ***lui***…, repetă celălalt şoptit, indicând plicul cu arătătorul pe care Mateiuțu îl privea acum ca pe o urnă funerară. – Era în primăvara lui 1945… 9 mai 1945… ziua victoriei împotriva fascismului, când eroica armată sovietică i-a obligat pe hitlerişti să capituleze… era o frumoasă zi însorită de primăvară… pe stradă avea loc o explozie de bucurie, poporul muncitor bucurându-se că în sfârşit războiul luase sfârşit în Europa, cu victoria coaliției antifasciste al cărei lider de necontestat era Uniunea Sovietică… Mă bucuram şi eu, alături de oamenii muncii ieşiți pe stradă să sărbătorească când, deodată, mi s-a făcut rău… tocmai priveam la un eliberator tanc frățesc ce participa la paradă, când imaginea a început să se deformeze, parându-mi-se că maşina izbăvitoare ia alura unui monstru macabru… apoi privirile mi s-au întunecat şi probabil m-am prăbuşit leşinat… nu ştiu cât am stat aşa, când, la un moment dat, am auzit ca între două ape de somn : ,, *Marş, Marx!… Nu-i mai da limbi!… Dă-i pace!…*'' Pe salteaua moale pe care am zăcut tot timpul maladiei, a început să-mi izbucnească din cugetu-mi înfierbântat un vag simțământ de sedițiune: de ce ori de câte ori simțeam pe obraz acea plăcută şi umedă mângâiere care mai atenua din steluțele verzi-albăstrui ce le aveam continuu pe întunecatul câmp vizual – trebuia să intervină acea inoportună şi răguşită voce care oprea plăcerea?…- Apoi lumea a revenit la dimensiunile normale, pulsul şi-a reluat cadență firească, iar într-o dimineață am deschis ochii având parcă în față imaginea mustății lui Engels în tinerețe: în realitate, era pământuful de sub nasul bunicii ***lui***, care mă privea duios.

,, - *Ți-ai revenit, puiule!… A, Max, marş, nu-l mai linge – dă-i pace când îți spun!…*''

Am privit fericit în dreapta mea unde patrupedul metis şi lățos se pregătea să mă spele iar, dând bucuros din coadă. Nu era **Marx,** ci **Max**…– Atunci am hotărât să mă fac comunist…

Privea țintă pe fereastră, la lapovița abundentă care se pornise ca din senin.

- De aceea ca pe un frate te rog: promovează-l… chiar de ar fi ca el să reprezinte excepția ce întăreşte regula…

După ce a rămas singur în încăpere, Mateiuțu a continuat să stea țeapăn precum o stalagmită. Reflecta crispat la procedeul-buldog vizând necesitatea ostracizării autorilor în orice ipostază s-ar fi aflat aceştia – buni, mediocrii sau de necitit; duse gândul mai departe: mai ales autorii merituoşi trebuiau duşi într-o asemenea situație, care eventual i-ar fi adus în situația de a tămâne eventuaş şi fără un acoperiş de asupra capului; nu, nu era bine căci aduşi aici, sub mirificul acoperiş astral, ar fi devenit in corpore poeți, cântând tot ce-i înconjoară în dulcele dar decadentul stil clasic, încălcând astfel o parte din tezele şefului său. Glumise...

Se mai destinse doar când la dreapta sa, pe birou, zări prima pagină din ziarul întotdeuna găsit dimineața pe masă. Tovarăşul Secretar –General avea în poza de dimensiunea unei pancarte de defilare buzele alungite şi globii oculari mult băgați sub sprâncene, click-ul fotografului surprinzându-i gross-planul probabil când işi eructa vreuna din Tezele „capitale". Fantezia îl îmboldea la gânduri buclucaşe, făcându-l a încerca să şi-l imagineze pe Cel Mai Iubit Fiu al poporului cam cum ar arăta în postura de corsar încercat în lupte. Nu reuşi. Aşa că purcese la „redresarea" fotografiei, pentru început stingând țigara pe chipul personajului. După care, spre edificare, cu o cariocă neagră, desenă nepriceput o bandă ca a unui pirat ce a pierdut un ochi. Arăta mai bine acum, agrementat perfect de figurile de bandiți din Planul II, doar colile pe care le ținea în mână nemaiavînd nicio noimă. Îşi reveni repede. Rupse meticulos tot ziarul în fragmente minuscule, ambalându-l în câteva coli de hârtie pe care le aruncă mototolit la coş. Dacă prin absurd ar fi fost în orele următoare întrebat unde este gazeta ce o găsea în fiecare dimineață pe birou - avea o scuză cât casa: penuria de hârtie igienică de la toaletă îl făcuse să procedeze ca şi ceilalți colegi, emergența situației nedînd timp la prea multe reflecții...

Sorbind din când în când fără tragere de inimă din conținutul suprasaturat de zahăr al ceştii de cafea, privirea îi recăzu pe plic. Într-un târziu, extrase încet colile din dânsul şi le puse în dreapta sa. Cu scris mărunt şi caligrafic, zări pe întreaga coală parcimonios folosită trei sonete şi un rondel unde se găseau şi nuferi mângâiați noaptea pe lac de lumina lunii, şi şipote de izvor în acompaniamentul cărora îndrăgostitul îşi aştepta seara iubita, şi versuri şfâşâietoare cu trimitere la deschiderea venelor în care era evocată drama unei iubiri neîmplinite ori trădate –

totul în versuri pline de idei cu mult mai siropoase decât cafeaua a cărei doză de zahăr o sfeclise; ba găsi în acel plic chiar şi un Oblomov, în persoana unui tovarăş de la Centru molâu şi fără iniţiativă ale cărui controale erau conduse adesea de partea inspectată, cât şi un Don Juan întruchipat într-un individ cu **dosar nesănătos** care încercase zadarnic să seducă o tovarăşă cu **origini proletare** dar tare de virtute – ba chiar şi o Manon Lescaut se găsi pe acolo, travestită în corpul pământean al unei inse cu chip îngeresc dar în slujba unei agenturi imperialiste de spionaj care, făcând pe îndrăgostita, răzbise cu un oarecare succes să zăpăcească un tovarăş cu funcţie de răspundere ce într-o scenă finală de un patetism ilar reuşise într-un epilog apoteotic să nu divulge **secretele de stat** ce era de presupus că le posedă.

În acel moment uşa se dădu cu putere la o parte. În prag se instalase radios Eugen.

- C… c… ce mai faci?

Mateiuţu îl privi resemnat cum se apropie de masă, tresărind doar foarte puţin când acesta îi trânti triumfător pe birou vraful de coli ce îl ţinea doar între arătător şi degetul mare.

- U… u… uite!… nu… n… numai no…no…noutate… şi…şi…şi…to…totul scri…scris î…într-un…mo…mod…ş…şu…car… şi…şi…mo…moder…moder…nist. Fă…fă…fără pro… pro…zodie …

Într-adevăr, pe patru coli A_4 scrise faţă-verso, este descris cum o femeie sovietică proaspăt angajată benevol într-o îndepărtată întreprindere siberiană aflată seara în faţa unei macedonskiene guri de sobă adoarme în gând cu imaginea bărbatului ei aflat departe, pe orbita Planetei Albastre, în moderna şi tocmai proaspăt-inaugurata staţie orbitală. La un moment *visează* că aţipeşte şi că *are un vis* că pleacă spre alesul inimii cu o mică rachetă apărută de nu se ştie unde şi, necorespunzător echipată, imună totuşi la vidul cosmic în care nu implodează - ajunge în braţele tandre ale soţului unde se ivi şi un mic impediment: nu are cum să-l sărute şi mângâie drăgostos, din pricina costumului şi a căştii de protecţie cu care acesta este înfofolit…

Rămas din nou singur în odaie, Mateiuţu oftează dilematic, punând cele două spete de creaţii una lângă alta – prima exprimând toate cele în dulcele grai clasic de o diabetică saturaţie zaharoasă – lângă cea modernă unde până şi omenesc-necesara dragoste nu se mai putea înălţa la ceruri spre a se da cu capul de astre până nu se loveşte de toate

tehnologiile revoluționare ale căror creatori sunt neapărat de certă origine sovietică.

*

Titlul spectoacolului ce se desfăşură în acea seară la Palat purta generic denumirea de ***Ciupercuțele,*** prin împrumutarea întregului de la o relativ mică parte a manifestării. Cele şase balerine care executară numărul propriu-zis ce merita acest nume făcură ca de obicei cinste reputatului balet rusesc. Impecabilul număr executat de cele şase artiste putea sugera alegoric foarte multe, de la şase explozii nucleare concomitente produse pe două rânduri, până la familia de plante mai sus-amintite dezrădăcinate de vântul aspru al unei toamne înaintate ce le ducea în vârtejurile sale cine ştie unde.

- A… a… ai văzut?… I…im…imperialismul mu…muribund azvârlit de…de…re…revolta pro…pro…proletară cât…cât…co…colo!, reuşi colegul să-şi susure explicațiile şoptite de la două banchete aflate în laterala stângă. După care a trebuit să tacă, în protestele locale exprimate în onomatopee viguroase. - Cele şase balerine trebuiră să-şi execute de câteva ori scurtul număr coregrafic, în aplauzele sălii ridicate în picioare care bisase până la epistaxis.

După terminarea numărului de balet, sala se cufundă într-o linişte sepulcrală, o dată cu reflectoarele care se stinseră evanescent. Când la fel de lent se făcu lumină, scena înfățişa imaginea unei Volgi cu ape precum cristalul, pe malurile căreia stătea o rusalcă, în acompaniamentul unei reflexive melodii de balalaică. Privea tristă în undele fluviului, fiind la un pas de a izbucni în plâns. Mai în profunzimea malului şi privind trufaş, se afla un burjui care o scruta concupiscent-neîndurător. – *Avea de gând să îi cedeze?… Căci acest compromis era singurul mijloc spre a spera pentru dânsa cât şi pentru iubitul Teleghin la un viitor trai mai bun*. – *În plus* – sugera tartorul printr-o cât se poate de descriptivă pantomimă susținută acum de tumultul produs de orchestră – *el era în măsură să i-l salveze pe iubitul Teleghin de la avatarurile frontului de pe care altfel poate avea să nu se mai întoarcă – în schimbul însă măruntului favor pe care i-l cerea. – Ce făcea? Avea de gând să se hotărască o dată?…* - Într-un acces de diperare, fata sugerează la rându-i printr-o mişcare scurtă posibilitatea de a se arunca în râu. –

Dar vai, hotărârea i se schimbă în următoarea secundă în fața întrebării dramatice: *cui va rămâne iubitul ei?…* Aşa că se întoarce spre burjui, cu brațele deschise, oprindu-se doar când se loveşte de pântecul rocambolesc. Acum îi zăreşte de aproape figura-i dezgustător de lătăreață şi congestionată, încadrată de uriaşele mustăți pe oală, care îi fac chipul şi mai bălos; într-un nou acces de oripilare, rusalca îşi îngroapă obrazul în mâini, lăsându-se uşor să cadă în genunchi la picioarele tartorului. – Pentru iubitul ei este gata să facă orice sacrificiu!…

Dar nu mai este nevoie: orchestra atacă acum viguros *Marşul Roşu.* ***Revoluția a învins! Toată puterea în mâna Sovietelor!,*** punctează emoționat translatorul care şi până atunci interpretase pentru public, cu glas gâtuit, cele sugerate de pantomimă. - În zare, se profilează o îndepărtată coloană flancată de drapele roşii ce aminteşte de alinierea unei companii în marş. Din culise irupe de aproape urmat de tovarăşii săi însuşi Teleghin, costumat în uniformă de soldat roşu. Se apropie cu paşi de linx de cuplul format din burjuiul rămas stană de piatră, şi fata ce se ridica siderată din genunchi. Teleghin pricepe rapid situația şi, cuprins de furie – ridică baioneta să lovească. În ultima clipă însă revine – alegând ca armă a crimei lancea steagului Partidului pe care îl avea în cealaltă mână, înfigându-i ascuțişul în pieptul nemernicului. Tovarăşii săi, cu săbiile deja trase din teacă se apropie la rândul lor, înfigându-le pe rând în trupul satirului. Acesta, cu brațele ridicate spre cer parcă a rugăciune către un Dumnezeu al cărui singur scop păruse a fi comercializarea opiului către popor – se prăbuşeşte la rându-i tremurând în spasmele agoniei, la picioarele rusalcăi care acum îl priveşte de sus mai-cu-milă-mai-cu-silă. Îmbrățişându-i ciocănelele pe care i le şi pupă, rupe logica de până atunci a pantomimei şi, vorbind cavernos – moare, nu înainte de a-şi face critica şi autocritica cerându-şi iertare prin glasul translatorului pentru toate rusalcele a căror castitate o răpise în decursul unei vieți mârşave.

- Ți…ți…a plăcut?…Fa…fantastic…do…domnule!, îngăimă trăgându-şi emoționat nasul colegul care în drumul spre ieşire reuşise să treacă de cele două fotolii care îi separau, alăturându-se mulțimii ce nemaifiinnd interesată de genericul spectacolului, începuse să o ia alene spre ieşiri.

*

Întregul grup s-a oprit la braseria din blocul-turn de vizavi, de acum consacrată pentru micul festin nocturn ce urma după ieşirile de la spectacole. Se aflau acolo în acele ocazii cu preponderență oameni din protipendada culturală a oraşului, existând parcă un acord tacit al muritorilor de rând ce anume în astfel de prilejuri nu îşi făceau consumațiile acolo, ca pentru a-i lăsa pe ,,trăzniții'' de artişti să se simtă în acele seri bine ei între ei.

… - Cel mai mult mi-a plăcut scena cu rusalca ce cădea în genunchi în fața burjuiului. Nu de alta – dar ăsta e momentul ce anunță deznodământul şi apariția lui Teleghin. – Nu-i aşa, Mateiuțu? Ce bărbat frumos iubitul rusalcăi…

Şi se aplecă peste masă mimând că-l mângâie tandru pe Mateiuțu pe față, precum pe un imberb, ca şi cum acesta ar fi fost Teleghin - gest din fața căruia cel vizat se retrase cu un zâmbet vizibil stânjenit.

Era Baliseea poetesa, editoare la o renumită gazetă literară a timpului, ținând acolo rubrica omonimă pe care o ținea şi Mateiuțu la revista lui. Era sora nu mai puțin celebrului poet al perioadei, şi se credea mai interesantă pentru că semna rubricile de Poşta Redacției cu numele câte unui aspirant la gloria literară al cărui patronim i se părea la fel de gongoric ca pseudonimul dânsei. Într-un rând primise somația de a-şi înceta practica vecină cu uzul de fals, însă îşi continuase senină hachița, cu convingerea intimă că este **a priori** intangibilă.

- Baliseea, te rog – puțină moderație, se făcu auzită vocea gravă şi sacadată de tunet a foarte talentatului scriitor.

Mateiuțu stătea mai departe proptit în scaun cu zâmbetu-i fâstâcit şi alura unui ins ce tocmai a reuşit să se ferească în ultimul moment de atingerea unei şopârle jurasice. În urmă cu patru ani, fusese repartizat spre angajare în exact redacția unde lucra tandra-i colegă de breaslă. Cu un sănătos instinct de conservare, avusese o reacție viguroasă, pentru început propunându-şi să găsească urgent ieşirea vastei locații în care se afla; după ce reuşise asta, nu se oprise decât la sediul primului şantier apărut în cale, unde prezentase doar actele doveditoare că a făcut numai opt clase, prin acest tertip reuşind să lucreze acolo vreo două săptămâni ca necalificat. După care doar insistențele conjugate a vreo opt foşti colegi de facultate reuşiră să-l smulgă de acolo, sub ochii cât cepele ale

bietului diriginte de şantier care în cele din urmă nici nu se mai strădui să priceapă ceva. Fusese angajat într-o altă redacție, numai după ce toți cei opt foşti colegi îl rugaseră aproape simultan ca, la următoarea ocazie când va mai intenționa să fugă în lume – în prealabil să-i anunțe şi pe dânşii.

- Da' de unde l-ai luat dragă aşa de sfios? Direct de la schitul de măicuțe?, interogă concupiscenta intempestiv şi cam neprotocolar.

- Vai, doamna Baliseea – se poate să vorbiți aşa?… Până şi colegii de la revistă mi-au spus că Mateiuțu este un ruşinos şi un timid!… Uitați-vă cum l-ați speriat – hai, pui, fi şi tu mai îndrăzneț, ce Dumnezeu?…

- *Nu mişcă nimeni !*

O clipă, peste întrega braserie se aşternu stupoarea. În următorul moment, însă, câteva *aaaa*-uri şăgalnice acompaniate de râsete dezghețară atmosfera. Era protagonistul şi regizorul unui film nu de mult debutat pe ecranul aceluiaşi Palat, părând să dea buzna acolo chiar de pe pânza de cinema.

Unul din consumatori, bărbos şi cu fața ovală, semănând cu altul din prestigioşii artişti ce jucaseră în excelenta peliculă, se desprinse de lângă masa cu picior lung unde în față tocmai avea un carton cu pateuri înțepenite.

- *Domnule comisar – nu trageți ! Vă promit – **nimeni nu va mişca !***

Hohotele de râs se întețiră când cu gest rapid acesta apăsă pe comutatoarele localului, închizând în totalitate lumina.

- Mi-ai dat clasă, domnule! La atâta prezență de spirit chiar nu mă aşteptam!, spuse regizorul luându-l după umeri. – Ce mai faci, domnule redactor – mai scrii, mai scrii?, îl întrebă complice, văzându-se că se cunosc bine.

- E – facem şi noi ce putem, în limitele permise de *iepocă*! …

- Şi care mai sunt limitele acestei epoci nenorocite?…, întrebă ,,comisarul'' în surdină.

- Do…do…domnule co…comisar…ă…ăsta…dom…domnule regi…regizor…bi…bi…bine ați venit î…între no…noi… Ați fo…fost….î…în seara a…asta la…la… spe…spectacol?

Era Eugen, radiind tot de fericire.

- Bine te-am găsit, tinere!…Nu, am bilete poimîine seară. Dar ştiam că toată ,,crema'' este în seara asta aici, aşa că sunt în trecere.

- Do…domnule re…gi…gizor – o sin…sin…gură în…întrebare: co… comisarul Mu…Mureşan a…a…exi…exis…existat cu… cu… ade… adevărat?…

- Da. În realitate fac rolul comisarului Alimănescu.Un incoruptibil al anilor ’40, care după al doilea război mondial a constatat - de altfel just – că singura diferență între extrema dreaptă şi cea stângă în cele din urmă temeinic instaurată – este doar de culoare. Nu a înțeles pare-se că există o mare deosebire între prima jumătate a anilor ’40 şi a doua jumătate a acestui deceniu – încercând să-şi facă meseria şi cu cea de a doua categorie de infractori. – A fost găsit într-o dimineață în fața unui birt din Pantelimon ciuruit de gloanțe. Aşa s-a încheiat cariera unui polițist născut, nu făcut – pe care unchiul meu de asemenea lucrător de poliție, l-a avut chiar de coleg.

- Pac, pac – nu mişcă nimeni, fața la perete!

Un puşti ca un bulgăre blond apăruse inopinat din spatele unei măsuțe, ,,țintindu-l” pe ,,comisar” atât cu privirile rupte parcă din zenitul cerului, cât şi cu revolverul de plastic dotat cu capse.

Zâmbind, regizorul se apropie încet de țânc:

- Câți ani ai?

- Cinci, raspunse puştiul cu hotărâre.

- Ăştia sunt anişori – nu ani. Astea sunt preocupările tale la doar cinci ani?

- Dar şi tu făceai la fel în sala de cinema. Tu de ce făceai?

,,Comisarul” zâmbi din nou.

- M-am gândit că trebuie să facă cineva şi chestia asta...

Mângâindu-l pe părul de culoarea spicului de grâu, îi desprinse revolverul din mână introducându-i-l în teaca pe care copilul o purta la şold.

- O asemenea unealtă teribilă nu ar trebui să existe nici măcar pe post de jucărie. În al doilea rând, nu trebuie să îndrepți o armă nici chiar în joacă împotriva unui om dezarmat şi pe care nici măcar nu-l cunoşti.

Mângâie încă o dată copilul pe cap, apoi se îndreptă discret spre uşă, ieşind numai după ce salută elegant cu două degete la borul pălăriei.

*

Precedentul cu publicarea genului de proză-poezie din plicul ***lui*** – adică al protejatului care prin subiectele alese şi modul de tratare al

acestora chiar că dădea motivație celui mai înverşunat nihilism literar – îl determină pe Mateiuțu a nu lua foarte în serios discursul cerberului de dinainte de a-i pune plicul pe masă. Motiv pentru care în săptămânile ce au urmat, selectă din vraful de plicuri sosite la redacție pe adresa rubricii sale câteva în care stilul clasic îşi făcea simțită pregnant prezența, în condițiile în care autorul chiar avea ceva de spus. Selectă însă în paralel şi un alt gen de texte mai îndrăznețe ca stil şi abordare, care chiar dacă neglijau epicul sau prozodia, totuşi prin modul în care fuseseră scrise erau extrem de interesante prin abstracțiunile care corect decriptate sugerau mai mult decât s-ar fi putut crede la prima vedere, aducând într-adevăr un suflu nou – nonconformist.

Toate acestea produseră o mai mare audiență revistei cu rezultanta logică de creştere a vânzărilor şi posibilitatea unei ridicări de tiraj şi salarii.

Acesta a fost momentul în care s-au sesizat anumite persoane de *bun simț,* dintre acelea pentru care **plus-valoarea** şi **rentabilitatea** erau socotite *crime.* Motiv pentru care într-o dimineață uşa biroului lui Mateiuțu aproape că era să iasă din țâțâni din pricina violenței cu care a fost deschisă. În prag, tovarăşul redactor-şef, cu figura unui fermier de la munte care tocmai a văzut lupul în ograda sa:

- Ce-ai făcut??…

Preocupat cu amestecarea matinală a cafelei, Mateiuțu ridică privirea încet, cu o mină chinuită:

- Ca de obicei, cred că am pus o linguriță de zahăr în plus… În rest – toate vechi...

- Nu avem timp pentru deriziune! Situația este deosebit de gravă!, flutură celălalt viguros ultimul număr al revistei. – Şi toate astea nu s-ar fi întâmplat dacă n-ai fi fost refractar la indicațiile pe care colectivul le comunica săptămânal tovarăşei Puşa la telefon, cu scopul de a fi determinat ca prin astfel de injocțiuni să o apuci pe un făgaş corespunzător!

- Nu mai spune!… corespunzător cu ce?...

La zece era fixată o şedință redacțională fulger. Singurul punct pe agenda consiliului de război: situația revistei. – Prezența - obligatorie.

- Este de neîngăduit atitudinea tovarăşului nostru de muncă, responsabilul cu rubrica ce este asemenea unei porți către paginile prestigioasei noastre reviste ce are ca scop promovarea de noi şi noi

talente literare care vor asigura şi în domeniul artistic progresul, în conformitate cu Programul Partidului de făurire a Societății Socialiste Multilateral Dezvoltate şi de înaintare a patriei spre Visul de Aur al omenirii – comunismul. Decadența nu are ce căuta în viața noastră nouă, atitudinea mic-burgheză este o crimă – nu există în societatea în care trăim loc pentru luciferici sau pentru adepții politicii de aşteptare; ori cu noi, comuniştii – ori împotriva noastră – adică a poporului! – mai spuse tovarăşul redactor-şef cu sigure descendențe nonlegionare. – Şi totuşi, în ciuda acestor imperative arhicunoscute – există aici, între noi, un *element*…

- Eu am plecat, se ridică repede Mateiuțu de la locul său. – Dacă nu s-a răcit chiar de tot, cu puțină apă caldă cred că pot redresa cafeaua aia.

- Nu pleci nicăieri!, răcni tartorul cu riscul de a-şi rupe vreo coardă vocală. – Reia-ți imediat locul pe scaun, altminteri până diseară vei avea contractul de muncă desfăcut cu articol disciplinar! Fiindcă în plus, ți-ai permis contrar indicațiilor mele să încurajezi şi să lauzi – ba chiar şi să îndrumi! – nişte autori până acum necunoscuți dar într-adevăr merituoşi care, din pricina atitudinii dumitale decadente s-ar putea să-şi frângă aripile înainte chiar a fi încercat să le folosească! Se vor rata! Căci după cum se ştie, trilurile păsării lăsată fără ochi este mai frumos, iar lebăda nu cântă decât o dată în viață, atunci când e rănită de moarte! Uite, Doruleț – de ce a putut să-şi însuşească pe de-a-ntregul principiile mele?

Cel interpelat se foi aproape imperceptibil pe scaunul-jilț şi, dregându-şi glasul cu o tuse scurtă, îşi lipi privirea plină de devoțiune de şeful care tocmai îl gratulase. Avea în privirile de Fredd din Familia Flinstone ceva de dulău credincios dar cam slab cu duhul, care în răstimpuri îşi morfoleşte fălcile doar pentru a-şi menține în bot limba excesiv de lungă.

- Da, şefu'!..., exhibă pe ton plin de solicitudine.

- E, ai văzut?!..., se reaprinse tovarăşul redactor-şef furios-extaziat. – Ai văzut ce uşor se pot rezolva problemele de serviciu!?... Numai dumneata nu vrei să înțelegi că...

Se opri ca trăznit. Ochii îi scăpărau ca brăzdați de fulgere, iar buzele strânse a înciudare semănau cu două linii trasate cu un creion bine ascuțit. Mâna cu degetul arătător întins a acuzare spre cel în curs de a fi mursecat migră lent spre cel ce cu câteva momente tocmai fusese dat de exemplu pozitiv:

- Doruleț!..., strigă tovarăşul redactor-şef cu ton de Arhimede care tocmai a evrikat descoperind Principiile Hidrostaticii.

- Da, şefu!..., se simți celălalt dator a zvâcni din jilțu-i voevodal, cu ton alert şi mimică îngrijorată.

- De câte ori ți-am spus ca în Cronicile dumitale să pui artileria şi pe autorii consacrați, nu numai pe cei necunoscuți ale căror pasaje sunt publicate în Antologia Poştei?... Că uite, au început să le crească şi ăstora cornițe!...

- Da, şefu!... Am înțeles!... Aşa am să fac... Cu artileria...

- Aşa, aşa, Doruleț!... Şezi, poți să iei loc...

Îşi reprimă dorința manifestă de a-l mângâia pe cap, în timp ce celălalt continua să clipească din gene în obişnuitele-i rate centenare plin de devoțiune. Se întorsese acum definitiv spre cel supus în acea şedință *criticii tovărăşeşti.*

- E, ai văzut? Poftim, ia exemplu de conduită, asta-i disciplina!...

- Eşti un dement..., lăsă cel „criticat" să-i scape murmurul printre dinți, simțind o furnicătură neobişnuită în buricele degetelor.

- To…tovarăşe re…red…redactor-şef! N…n…nu e…este d…drept! De când Ma…Mate…Mateiuțu a pre…preluat ru…rubrica, re…revi…revista noas…noas…noastră…

- Tăcere! De astăzi înainte vreau ca toată lumea să înțeleagă că în acest loc de muncă nu este spațiu decât pentru un singur şef! În spiritul eticii şi echității socialiste, într-o lume în care **duşmanul se află peste tot**, poporul unic muncitor are dreptul la o apărare eficientă care se poate realiza numai…

- Cu condiția ca tu să fi apărătorul… Când îți spun eu – cafeua aia mai poate fi salvată – nu vrei să mă crezi!…

- Nu fii impertinent! Ți-am mai spus că nu este momentul pentru diatribă!…

- Întotdeauna când mă lovesc de alde tine, ştiu sigur că satira este singurul acid cu care mai puteți fi estompați!...

Se pregăti să treacă dincolo de uşă.

- M…Mateiuțu…d…d…dacă nu…nu…mai ai cafea, l…l…la…mi…mine gă…găseşti în…întod…întodeauna ceai. Pe…pe…raf…raftul di…din jos, d…d…dreapta!…

*

Pâcla lăptoasă a amurgului de noiembrie începuse să se lase discret asupra oraşului, fiind sfâşâiata intempestiv doar de lumina felinarelor stradale ce izbucniră în zeci de licurici. Se făcea de acum întuneric mai devreme, era doar ora 17:20.

Cocoțat pe unul din stâlpii diafragmei pregătite a fi umplute cu beton în acea noapte, Mateiuțu contempla de la etajul blocului aflat încă în fază de structură acea privelişte panoramică. Programul se terminase. Şi o dată cu acesta, isprăvise şi el a consolida ultimile bare de oțel-beton prin legături executate cu bucăți se sârmă fixate cu ajutorul cleştelui cioc-de-rață, întărind totodată şi panourile de cofraj acolo unde era cazul cu ajutorul cuielor lungi pe care le ținea în buzunarul de piele atârnat de centură, alături de piolet.

La baza construcției, chiar în fața porții de ieşire din şantier, muncitorii, în loc să plece unul câte unul către casă – se încolonoau într-o curioasă formație ce amintea de celei trei grupe ale unui pluton cazon.

- Toți muncitorii ***s-a*** încolonat?

Cel ce făcea pe *ofițerul de continuitate* era un imberb de 19 ani, cules mai mult mort decât viu de pe stradă. Hămesit şi jegos, fusese omenit şi încadrat semilegal de unul din şefii de echipă pe care îl detronase mai apoi prin tupeu, trimițându-l la roabă, în timp ce el instaurase prin specularea dezbinării dintre oameni şi eterna gregaritate a acestora un fel de eră micro-neo-stalinistă. Şi deoarece o afacere de succes se cuvine extinsă, în spate avea acum şi un *asistent* care cu eternii ochelari de soare pe figură, mâinile în sân şi picioarele răşchirate precum un *tist* din S.S. - părea să patroneze toată acea mascaradă.

- Bă, tu nu vezi că toți muncitorii ***e*** încolonați de plecare?, strigă spre stâlpul de unde Mateiuțu nu se clintise. - Tu de ce nu vii la apel – eşti mai cu patru perişoare?

Mateiuțu îşi puse alene în mişcare statura masivă de peste 1,85 cu cele aproximativ 100 de kilograme, hotărât ca de data asta să nu mai piardă cu nici un preț apelul de seară. Coborî fără grabă scările, lasându-l pe satrap şi mamelucii săi să stea o bună bucată de timp în burnița ce începea să cadă din ce în ce mai deasă. Într-un târziu, ajunse în fața podețului ce unea parterul clădirii cu solul. Înaintă cu aceeaşi lipsă de grabă până în fața celuilalt.

- Ai zis ceva şi eu nu am auzit?, întrebă nu foarte tare.

Celălalt pricepu că în acel moment îşi riscă întreg edificiul de autoritate construit cu atâta trudă în câteva luni. *Asistentului* i se destinseseră muşchii feţei trădându-i starea de spirit, chiar dacă lentilele fumurii îi făceau de neanalizat expresia ochilor. Executând un discret stânga-'mprejur, începu să parcurgă cu paşi mărunţi şi umeri lăsaţi distanţa până la poarta şantierului, dispărând când celălalt tocmai îşi scotea asul din mânecă:

- Bă, vezi că în seara asta **am nervi**!…, urlă cu mimică de nebun furios.

Pe parcursul coborârii celor opt nivele, Mateiuţu strânsese în gură o spută densă, datorată ţigărilor fumate în acea zi. Pe care celălalt o primi scurt în faţă, aproape concomitent cu un năprasnic dos de palmă. S-ar fi prăbuşit ca un sac de cartofi, dacă inamicul nu l-ar fi susţinut generos, înfigându-i cealaltă lopată în beregată. Şi fiindcă nimic nu trebuie să rămână fără epilog, corecţia se termină cu un pumn ca un baros aplicat nu prea tare în ţeastă. Apoi îi dădu drumul.

Celălalt a căzut moale în genunchi, cu privirile rătăcite ce măturau acum ţărâna. Mateiuţu se aplecă de astă dată ceva mai mult către interlocutor şi, din noua postură care îl avantaja net, îi spuse cu calm nefiresc:

- Din seara asta, toţi muncitorii, din momentul încheierii programului - pleacă cum ***vrea*** ei! Decât să uiţi ce ţi-am zis acu' până mâine la aceeaşi oră, mai cuminte ar fi să iei ceva lecitină!… - Sfârşitul interviului. Cară-te!…

Timoraţi, ceilalţi începuseră să plece d-a-ndăratelea, dipărând ca nişte umbre dincolo de gardul şantierului. Într-un târziu, celălalt îşi revenise şi dădu la rându-i s-o întindă.

- Ia stai!, se răzgândi Mateiuţu. Mâine am de armat o bună parte din placa etajului şase de la blocul P12 . Te aştept la ora 7:00 în faţa Tronsonului I. Vii singur, să nu te caut eu – da?

Socotind că o singură cazma peste felinare îi fusese suficientă în acea zi, celălalt începu să se retragă fugind lateral, dând des şi aprobator din cap.

Cu aceeaşi lipsă de grabă, se urcă înapoi pe nivel. Sprijinindu-se de stâlpul cu a cărui consolidare îşi încheiase munca pe acea zi, îşi aprinse o ţigară. Lipsa oricărui obstacol mai înalt din raza câmpului vizual făcea ca panorama oferită privirii să fie vastă, compusă din multitudinea de străzi

a căror încrengătură se pierdea departe în noapte, flancate fiind de puzderia de luminițe ce se uneau în zare cu altele mai dese şi mai palide ce marcau preiferia oraşului, pentru ca şi mai departe, undeva în câmp, să se vadă stinse ca nişte candele abia licărind locul aşezării vreunei comune. Acordurile meditative ale celebrului *Limes light* compus de prestigiosul Charlie Chaplin erau pe deplin justificate.

În poarta şantierului se afla o siluetă în alb. Omul îi zărise jarul țigării şi îi făcea acum semne. Când a ajuns iarăşi jos, îl recunoscu imediat pe Eugen în nelipsitul său impermeabil alb.

- Ce…ce…faci? De ce… de ce… n…n…nu ai aju…ajuns în…încă a…acasă? So... soția e... e... în... îngrijorată... T...tocmai voia să... să...iasă să te... te... caute... Se poate?... Te…te... iubeşte mult!... să... sărăcuța…

Mateiuțu remarcă imediat că glasul celuilalt este stins.

- Ce-i cu tine, Eugen? Eşti bolnav?, întrebă îngrijorat.

Drept răspuns, celălalt prinse a luneca lent spre pământ.

- Ce e, măi omule, cu tine? Mă duc să chem Salvarea!

- N…nu…lasă!…, i se cramponă celălalt de brațe, revenind la verticaliatate.

Sufla din greu şi rapid, ca şi cum până în acel moment ar fi fost supus cine ştie cărui efort. Continua din prudență să se țină de brațele celuilalt.

- S…s-a făcut…făcut… drep…drep…tate! Pe u…unde n-am fo…fost!… Is… Isbăşencu a…a…fost da…dat…l…l…la mun…munca de…de…jos!…Şi... şi... Do... Doruleț îl... îl.... ur... urmează... De…de…mâ…mâine să vii…î…înapoi… Te rugăm… Doamne…nu…nu…mai pot!… Sunt ostenit!…

- Liniştește-te, Eugen! Hai cu mine, să stai puțin jos!

Îl luă de mână ca pe un copil ducându-l câțiva paşi până lângă o baracă aflată în apropiere pe a cărei laterală se afla o băncuță. Intră în baraca ce era a portarului de unde dintr-o carafă cu apă umplu un pahar pe care i-l oferi celuilalt.

- Mulțumesc... Pe…peste o…o…săp…săptămână eu p…plec!… La…la…Viena. Mi s-a…mi s-a a…apro…aprobat o…operația…

- E, ai văzut? O să se rezolve, mă! Şi după recuperarea într-o clinică de logopedie, o să vii înapoi şi o să stăm la palavre până ne plictisim!

- P…poate!…Nu…numai că pe…pe…coardele vo…vocale la…la…radio…radiografie mi s-a…mi s-a…de…descoperit ce…ceva…U…un…no…nodul. S-ar putea…s-ar putea…să…să…fie…

- Nu e!, zise autoritar Mateiuțu. Nu e! Ai să vezi, vei veni perfect recuperat înapoi şi imediat ce vei fi complet restabilit – prima bere am s-o dau eu!

- D…dacă zi…zici tu!…

Celălalt păruse a-şi mai fi revenit. Se ridică, îndreptându-se spre ieşire. Când ajunse pe trotuar, s-a întors:

- D…dacă mi…mi…se în…întâmplă ceva, v…vreau să…să te rog ca…mă…măcar de Să…Sărbători, da…dacă…te…te…duci l…la cimitir, să…să-i pui şi maică…maică-mi u…un bu…buchet d…de flori pe mor…mormânt!…Promiți?…

Cel suferind îl țintuise cu ochii săi limpezi şi albaştri.

Încercând să-şi stăpânească emoția, celălalt se apropie de el.

- Promit. Dar ai să vezi, nu o să fie nevoie, peste câteva luni o să râdem de convorbirea pe care am avut-o în seara asta.

Aproape cu brutalitate, îl cuprinse pe celălalt în brațele sale precum menghina, încercând în continuare să-şi stăpânească emoția. După câteva clipe celălalt se deprinse brusc şi, după ce îl mai țintui încă o dată cu ochii săi senini şi expresivi, ieşi precipitat pe poarta şantierului.

Încet-încet burnița începu să se transforme într-o ploaie măruntă şi molcomă de toamnă. Matei trecu cu aceiaşi lentoare şoseaua de acum pustie, intrând în scara blocului situată aproape perpendicular pe intrarea în şantier, care de mâine avea să reprezinte fostul său loc de muncă.

CUPRINS

I N C O G N I T O.....2
SONET ÎN IAMBI FUNEBRII.....3
I n c o g n i t o.....12
Rădăcinile nu sunt dulci.....20
Pedeapsa basileilor.....39
Inimă de dulgher.....50